

DELİLİN KIYMETİ

Asrımızın mühim bir hastalığı, imani hakikatlere karşı lakaytlık ve iman hakikatlerini ispat eden delillerden yüz çevirmektir. Maalesef bu hastalık sadece ehl-i gafleti değil, manevi âlemde yol almak ve terakki etmek için ciddi çalışan Müslümanları dahi kuşatmıştır. Hatta bir kısım Müslümanlar daha da ileriye giderek imani konularda delil aramayı malayani kabul etmekte ve: “Şüphemiz yok ki delile ihtiyacımız olsun.” demektedirler.

Yani onlara göre iman hakikatlerini ispat eden delillerle uğraşmak kalbî hastalıkların emaresidir ve şüphesi olmayanlar için gereksiz bir iştir. Bu görüş ve itikat, tamamen İslami bilgi eksikliğinden ve cehalettedir. Bu sözü ancak İslam'ın delile verdiği kıymeti bilmeyenler ve imanın mahiyetinden habersiz olanlar söyleyebilir.

İmam-ı Azam, Ahmed İ. Hanbel, İmam-ı Şafi, Süfyan-ı Sevri ve diğer bütün âlimlere göre: Kişinin imanı, delili olmasa da sahihtir. Ancak delil aramayı terk ettiği için günahkârdır ve asidir. Bu âlimlere göre: İman hakikatlerinin delillerini bilmek vaciptir. Terki ise haramdır.

İmam Eşari ise biraz daha ileriye gider ve der ki: “İmanın sıhhatinin şartı: İmanın temel meselelerinden her bir meseleyi akli deliller ile bilmektir.” Buna göre: İmanın delillerini bilmeyen kimse, İmam Eşari'nin katında mutlak olarak mümin değildir. Bu kişi her ne kadar mutlak olarak mümin olmasa da küfre zıt olan şeyin kendisinde bulunmasından dolayı kâfir de değildir. Bu kişi araştırma ve delil talep etmeyi terk ettiği için asidir. İmam Eşari şöyle devam eder: “Bu kimse diğer asiler gibidir. Yani içki içen, kumar oynayan ve diğer haramları işleyen asiler gibidir. Onun durumu Allah'a kalmıştır. Allah isterse onu affedip cennetine koyar, dilerse günahı kadar ona azap çektirir ve daha sonra cennetine sokar.”

Demek, üç mezhep imamı olan İmam-ı Azam, İmam Şafi ve Ahmed İbni Hanbel'e göre delil talep etmek ve imani meseleleri delilleriyle bilmek vaciptir. Bilmeyen mümindir; ama delil aramayı terk ettiği için asi ve günahkârdır. Cumhuriyet'in görüşü de budur. İmam Eşari ise delili, imanın sıhhat şartı kabul etmiş ve iman hakikatlerini delilleriyle bilmeyenin mutlak mümin olmadığını söylemiştir.

O hâlde bir Müslüman'ın ilk işi: Öğrenilmesi vacip olan iman hakikatlerinin delillerini öğrenmek ve delilleri öğrenmeyi terk etmekten dolayı kazanılan “asi” ve “günahkâr” sıfatından kurtulmaktır. Bu; namaz kılmak, oruç tutmak ve kurban kesmek gibi kişiye gerekli olan bir ibadettir. Farz-ı kifaye değil, kendisine farz-ı ayn olan bir ilimdir.

İmanın mahiyeti, kaçta ayrıldığı, delil talep etmenin önemi, imanda artmanın ve eksilmenin olup olmadığı, Kuran'ın delil talebine verdiği önemi ve imanla ilgili diğer meseleleri “İmanın Dereceleri” isimli eserimize havale ederek burada bu kapıyı açmıyoruz.

Feyyaz Bilişim ve Yayıncılık Hizmetleri olarak bu eseri hazırlamaktaki amacımız: Allah'ın varlığının delillerini beyan etmek ve Allah'ın varlığı hakkında şüphesi olanları bu şüphelerden kurtarmaktır. Bu eserde anlatılan deliller son derece kuvvetli olup çürütülmesi asla mümkün değildir.

Şunu da çok açık bir şekilde beyan ediyoruz ki: Allah'ın varlığı ve diğer iman hakikatlerinin ispatı konusundaki söz hakkı, Bediüzzaman Hazretleri'nin ve Risale-i Nur külliyyatınınındır. Hiçbir eser, iman hakikatlerini Risale-i Nur külliyyatı kadar açık ve net bir şekilde izah edemez. Zaten bu eser hazırlanırken de Risale-i Nur külliyyatı kaynak eser olarak kullanılmıştır. Yaptığımız bu çalışma, Risale-i Nur'larda geçen hakikatlerin şerhleri ve izahlarıdır.

Dolayısıyla bu eserin asıl muhatabı Risale-i Nur'larla tanışmayan okuyuculardır. Bu okuyucular hakkındaki ümidimiz şudur ki: Bu eser, Risale-i Nur'lar ile onların arasında bir köprü vazifesi yapar ve bu eserin madeni ve kaynağı olan Risale-i Nur'lara kavuşmalarına bir vesile olur.

O hâlde diyebiliriz ki: Bu eserden faydalanacak olanlar iki gruptur:

1-Risale-i Nur'ları okumamış olanlar. İnşallah bu eserdeki kuvvet, onların Risale-i Nur'ları merak etmesine sebep olacak ve Risale-i Nur ile onların buluşmasına bir vesile olacaktır.

2-Risale-i Nur'ları okuyanlar. Bu grup için de bu eser, Risalelerde geçen hakikatlerin izahları olup onların tefekkür penceresinin gelişimine bir sebep ve o hakikatlerin anlaşılmasına bir basamak olacaktır.

Bu eserde, Allah'ın varlığı iki kere iki dört eder derecesinde kati bir şekilde ispat edilmektedir. Bizler Marmara Eğitim olarak diğer iman hakikatlerinin ispatı hususunda da farklı eserler hazırlayıp sizlerin istifadesine sunduk.

İmanların takviyesine, taklitten tahkike çıkmasına ve Risale-i Nur'lara ulaşmaya bir vesile olabilirsek ne mutlu bizlere...İnayet ve tevfik Allah'tandır.

DELİL 1: Yarattığı dengeler İNŞADAKİ DENGE ALLAH'IN VARLIĞINI İSPAT EDER

İnşa: Maddelerin ve elementlerin bir araya gelerek bir yapıyı oluşturmasıdır. Birçok madde ve element bir araya gelerek bir mevcudu oluştururlar ve bir vücutta toplanırlar. Buna terkip de denilir. İnşadaki denge, Cenab-ı Hakk'ın varlığına büyük bir delildir. Şöyle ki:

Bir eczanede, muhtelif maddelerle dolu yüzlerce kavanoz şişenin bulunduğunu farz ediyoruz. Bizlerden, bu kavanozlardaki maddeleri kullanarak bir macun ve bir ilaç yapmamız istendi. Bizler eczaneye geldik, gördük ki: O macun ve ilacın yüzlerce ferdi yapılmış ve tezgâha konulmuş. O macun ve ilaçları tetkik ettik, gördük ki: O kavanoz şişelerin her birinden, mahsus bir ölçüyle bir-iki miligram bundan, üç-dört miligram ondan, altı-yedi miligram başkasından ve bunlar gibi, her birinden muhtelif miktarda maddeler alınmış ve o macun ve ilaçlar oluşturulmuş. Eğer birinden bir miligram eksik ya da fazla alınsa o macun ve ilaç tesirini gösteremez; ilaç iken zehir olurlar.

Acaba hiçbir cihette imkân ve ihtimal var mıdır ki o şişelerden alınan muhtelif miktarlar; şişelerin garip bir tesadüf veya fırtınalı bir havanın çarpması sonucu devrilmesiyle her birinden alınan miktar kadar, yalnız o miktar şişeden aksın, diğer şişelerden akanlar ile beraber gitsin ve toplanıp o macunu ve ilacı teşkil etsinler? Acaba bütün dünya toplansa, bir macunun ve ilacın tesadüfen oluştuğuna bizi ikna edebilirler mi? Hele bu ilaç ve macunun milyonlarca ferdi bulunsa tamamının tesadüf eseri olduğuna bizi inandırabilirler mi? Acaba bu fikirden daha hurafe ve daha batıl bir şey var mıdır?

İşte bu misal gibi, her bir hayat sahibi bir macundur. Her bir bitki ise bir ilaçtır ki çok çeşitli maddelerden, gayet hassas bir ölçüyle alınan elementlerden terkip edilmiştir. Mesela sadece insana bakalım:

Vücudumuzda altmışa yakın element bulunmaktadır. Bu elementlerin hepsi bir ölçüye ve dengeye göre vücudumuzda bulunmaktadır. Vücudumuzda belli ölçülerde demir, magnezyum, krom gibi elementler vardır. Bunların azlık veya çokluğu hastalıklara sebep olur. Mesela bakır kan yapıcı özelliğe sahiptir. Eksikliğinde sinir hastalıkları baş gösterir. Manganyum, beyin fonksiyonlarını işlettirir. Eksikliği davranış bozukluklarına sebep olur. Kadmiyumun görevi ise tansiyonu ayarlayıp düzgün çalışmasını sağlamaktır. Eksiklik veya fazlalığında tansiyon rahatsızlıkları baş gösterir. Vücudun herhangi bir yerine elementlerin yığılması ise hormonal bozuklukları meydana getirir.

İnsanın vücudunda böyle son derece hassas bir denge hâkim olduğu gibi, diğer hayat sahipleri olan hayvanların ve bitkilerin vücudunda da aynı denge hâkimdir. Bizler, bu dengenin misalleriyle sözü uzatmıyor ve bu dengeyi öğrenmek isteyenleri ilgili fen kitaplarına havale ederek soruyoruz:

Acaba en basit bir ilaç dahi tesadüfen oluşamazken, bu derece dengeli olan insan vücudunun ve diğer varaklıkların tesadüfen oluşması hiç mümkün müdür?

Bütün dünya toplansa bir aspirinin, cam kavanozdaki ilaçların tesadüfen dökülmesi sonucunda oluştuğuna bizi ikna edemez iken; nasıl olurda, bu haptan milyonlar derece daha hassas bir yapıya sahip olan insanın, tesadüf sonucu ortaya çıktığına bizi ikna edebilir?

Ayrıca vücudumuz, bir ilaç gibi bir defa yapılan ve sonra öylece bırakılan bir şey değil, daima yenilenen bir terkiptir. Bir sene boyunca bağırsaklarımızda ölen toplam hücre ağırlığı 90 kg'dır. Ölen deri hücrelerimizin ağırlığı ise 45 kg'dır. Her gün vücudumuzda 200 milyar alyuvar ölür ve saniyede 10.000 alyuvar yaratılır. Vücudumuz altı ayda bir tamamen yenilenen harika bir terkiptir.

Bu terkinin tesadüfen olması nasıl mümkün olur? Hem de bu terkipten şu anda yeryüzünde yaklaşık yedi milyar insan varken... Hepsinin tesadüfen oluştuğuna nasıl inanılır?

DELİL 2: İMKÂN DELİLİ

Şimdi sizlerle birlikte, muhtemelen şimdiye kadar hiç duymadığınız bir hayvanın resmini çizeceğiz. Çizeceğimiz hayvanın ismi: “Armadillo” Bilmediğimiz bir hayvanı çizmeye çalışmamız sayesinde imkân delilini daha iyi anlayacağız.

Şimdi Armodillo için bir vücut çizeceğiz. Sorumuz şu: Armodillo için çizilebilecek kaç farklı vücut vardır? Ya da şöyle sorsak: Şu anda yeryüzünde yaşayan yedi milyar insanın eline bir kalem versek ve Armodillo için bir vücut çizmelerini istesek. Armodillo’yu hiç görmeyen bu insanların her biri, farklı bir vücudu çizmez mi? Elbette çizer ve kimsenin çizdiği de diğerine benzemez.

Mesela birisi onu 5 metre boyunda çizerken, diğeri 5 cm. boyunda çizer. Birisi enini 1 metre yaparken, diğeri enini 5 cm. yapar. Birine göre bu hayvanın dört ayağı varken, diğerine göre iki ayağı vardır. Birine göre kırmızıdır, diğerine göre yeşil... Vücut için saymak ile bitmeyecek kadar çok ihtimal olduğundan, yedi milyar insan Armodillo için birbirinden farklı tam yedi milyar vücut çizebilir. Eğer her birinden iki farklı vücut çizmesini isteseydik, bu sefer Armodillo için on dört milyar farklı vücut ihtimali olurdu.

Şimdi de Armodillo için bir yüz çizeceğiz. Sorumuz yine aynı: Acaba Armodillo için kaç farklı yüz çizilebilir? Cevabımız da aynı: Hadsiz sayıda yüz çizilebilir. Zira yine yedi milyar insandan Armodillo için bir yüz çizmesini istesek. Her biri farklı bir yüzü çizecektir. Birisi burnunu uzun yapar, diğeri kısa; birisi kulaklarını yanda yapar, diğeri yukarıda; birisinin çizdiği ağızda beş diş vardır, diğerininkinde on diş... Hiç görmedikleri hayvan için çizilebilecek hadsiz yüz ve saymakla bitmeyecek kadar çok ihtimal vardır.

Şimdi de Armodillo için aza ve cihazlar çizeceğiz. Yani eli nasıl olsun, ayağı nasıl olsun, parmakları nasıl olsun ve bunlar gibi diğer cihazları nasıl olsun? Yine aynı soruyu soruyoruz: Acaba Armodillo için kaç farklı cihaz ve aza çizilebilir?

Cevap burada da aynıdır: Hadsiz azalar... Zira biri kanat çizer, diğeri çizmez. Birisi ayağını 1 metre uzunlukta çizer, diğerine göre ayağı yoktur; bu bir sürüngendir. Birisi parmaklarını üç tane yapar, diğeri beş tane... Bunlar gibi hadsiz ihtimaller içinde herkes Armodillo’ya farklı aza ve cihazlar çizebilir. Yedi milyar insanın her birinde kalem olduğu farz edildiğinde, yedi milyar farklı aza ve cihaz tasarımları oluşur.

Şimdi de Armodillo’nın sıfatlarını belirleyelim. Yani cesur mu olacak, korkak mı? Eğer cesur olacaksa, cesaretinin mertebesi ne olacak? Yine acaba yavaş mı hareket edecek, yoksa hızlı mı? Eğer hızlı hareket edecekse, hızının limiti ne olacak? Yine acaba tembel mi olacak yoksa çalışkan mı? Eğer tembel olacaksa tembelliğinin derecesi ne kadar olacak? Bunlar gibi bütün sıfatlar için teker teker bir seçim yapacağız ve seçtiğimiz her sıfatın da derecesini belirleyeceğiz.

Demek önümüzde Armodillo için seçilecek yüzlerce sıfat ve her sıfatın yüzlerce derecesinden seçilecek bir derece var. Şimdi sorumuz şu: Şu anda dünyada yaşayan yedi milyar insanın önüne Armodillo için seçilecek yüzlerce sıfatı koysak ve bu hayvanın sıfatlarını ve bu sıfatların derecelerini belirlemelerini istesek. Yedi milyar farklı sonuç ortaya çıkmaz mı? Elbette çıkar. Demek seçilecek sıfatlar için de hadsiz imkânlar vardır.

Bizler Armodillo’yu çizmeye kalktığımızda, onun için çizilebilecek milyarlarca farklı vücut, yine milyarlarca farklı yüz ve milyarlarca farklı cihaz ortaya çıktı. Ayrıca onun için seçilebilecek hadsiz sıfatlar var. Bu hadsiz imkânlar içinde, şimdi bir baktık ki karşımızda bir Armodillo duruyor. Hem de resmi değil kendisi. Onun için en mükemmel vücut seçilmiş, ona en güzel yüz verilmiş, ona en hikmetli ve faydalı cihazlar takılmış ve hayatının idamesi için gerekli olan sıfatlar ile donatılmış.

Acaba bu durumda hiç mümkün müdür ki, bu sınırsız imkânlar içinde en güzel ve hikmetli ihtimalin seçimi bir tercih edicinin, bir tayin edicinin ve bir tahsis edicinin fiili olmasın ve bu iş tesadüfün işi olsun. Buna imkân var mıdır?

İşte bu, imkân delilidir: Hadsiz imkânlar içinde en mükemmel ihtimalin tercih edilmesi...

Şimdi şu âleme bakıyoruz ve görüyoruz ki: Her varlık, kendine mahsus bir vücut, güzel bir suret, hikmetli ve faydalı cihazlar ve hayatının devamı için kendisine gerekli olan sıfatlar ile bu dünyaya gönderiliyor. Hâlbuki o varlığa, hadsiz imkânlar içinde o vücudu vermek, o nakışlı ve münasip sureti giydirmek, o hikmetli ve faydalı cihazları takmak ve vücuduna uygun sıfatları yerleştirmek; elbette bir tercih edici, tahsis edici ve tayin edicinin, yani Allah'ın işi olabilir. Tesadüfün işi asla olamaz. Dilerseniz şimdi deveye bakarak en uygun tercihlerin nasıl yapıldığını görelim:

Devenin hörgücü depo gibidir. Günlerce bu depodaki rızık ile idare edebilir. Üç hafta su içmeden yaşayabilir. Ayakları geniştir. Kumda batmadan koşabilir. Göz kapaklarındaki kirpikler ağ gibidir. En şiddetli kum fırtınalarında bile gözleri kum ile dolmaz.

Burnu öyle bir şekilde yaratılmıştır ki en korkunç fırtınalarda bile rahatça nefes alabilir. Üst dudağı yarıktır. Bu da dikenli çöl bitkilerini kolayca yemesini sağlar. Uzun boynu yerden üç metre yükseklikteki yaprakları bile yemesine imkân tanır.

Dizler, bir boynuz kadar sert ve kalın bir zardan oluşan nasırla kaplıdır. Bu nasırlar hayvan kumlara yattığında onu aşırı sıcak olan zeminden ve yaralanmalardan korur.

Kalın kürkü sayesinde yazın (+) 50 dereceye varan sığağa, kışın ise (-) 50 dereceye kadar ulaşan soğuğa dayanabilir. Ve daha bunlar gibi birçok özellik...

Mesela, devenin diğer bütün özellikleri olmakla birlikte sadece ayakları atın ayakları gibi olsaydı çölde bir km bile gidemezdi. Ya da gözü ağıl olmasaydı fırtınalarda tek bir adım bile atamazdı. Veya dudakları yarık olmasaydı beslenemezdi... O zaman diğer özelliklerinin bir önemi kalır mıydı?

İşte devenin vücudunda hadsiz şekiller ve imkânlar düşünülebilirken, hayatının devamı için en mükemmel vücut ve suret ona verilmiş, en hikmetli cihazlarla teçhiz edilmiş ve ona en gerekli sıfatlarla donatılmış. Elbette bu iş, bir tercih ediciyi ve bir tahsis ediciyi ispat eder ve o zatın ilmini ve iradesini kör gözlere bile gösterir.

Şimdi filleri, balıkları, kuşları, böcekleri, bitkileri ve diğer mahlukatı deveye kıyas edin. Onların vücutları, suretleri, cihazları ve sıfatları için var olan imkânları düşünün ve daha sonra en mükemmel ihtimalin tercihini gözünüz ile görün. Bundan sonra da bu tercihin tesadüfün işi olup olamayacağını kendinize sorun.

Ya da eğer bütün mahlukata bakamıyorsanız, bir sineğin kanadına bakın. Sonra düşünün. Sineğe takılabilecek binlerce kanat şekli varken, onun vücuduna en uygunu tercih edilmiş. Ve bu bir sinekte değil, yaratılan bütün sineklerde aynı tarzda yapılmış. Acaba binlerce kanat ihtimali varken en mükemmelinin seçilmesi ve bunun bütün sineklerde gözükmesi hiç tesadüfün eseri olabilir mi?

Şimdi bu misallerin ışığında imkân delilini şöylece özetleyelim:

Şu âlemdeki her bir varlığın kendine mahsus bir vücudu vardır. O vücut için hadsiz imkânlar varken en güzel imkânın seçilmesi; bir tercih edenin vücudunu ispat eder. Bu tercih edici de Allah-u Teâlâ'dır. Yine şu âlemdeki her bir varlığın kendine mahsus bir sureti ve şekli vardır. O suret ve şekil için de hadsiz imkânlar varken en güzel suretin seçilmesi; bir irade sahibinin vücudunu ispat eder. Bu irade sahibi de Allah-u Teâlâ'dır.

Yine şu âlemdeki her bir mahlukun kendine mahsus bir şahsiyeti vardır. O şahsiyet için hadsiz imkânlar varken en güzel şahsiyetin seçilmesi; bir tahsis edicinin vücudunu ispat eder. Bu tahsis edici de Allah-u Teâlâ'dır.

Yine şu âlemdeki her bir mahlukun kendine has sıfatları ve hikmetli cihazları vardır. O sıfatlar ve cihazlar için hadsiz imkânlar varken en güzel imkânın seçilmesi; bir tercih edicinin, bir tahsis edicinin ve bir tayin edicinin vücudunu ispat eder. Bu da ancak Allah-u Teâlâ'dır.

Sözün özü: Değil âlemin vücudu, bir sineğin kanadı bile tesadüf ile izah edilemez.

Delil-3:Hudus Delili

Bir odaya bir kalem ile kâğıt koysak ve ikisini tam bin sene baş başa bıraksak. Acaba tek bir 'A' harfinin kâğıtta vücut bulması mümkün müdür?

Ya da bir odaya bir parça tahta, biraz çivi ve bir de çekiç koysak ve bu eşyaları yine tam bin sene baş başa bıraksak. Acaba bu bin senede bir masanın kendi kendine oluşması mümkün müdür?

Ya da yine bir odaya biraz boya ile bir de tuval koysak ve yine onları bin sene hatta on bin sene baş başa bıraksak. Bir resmin kendi kendine oluşması mümkün müdür?

Ya da şöyle sorsak: Bir tek 'A' harfinin ya da bir masanın veya bir resmin tesadüfen oluştuğuna sizi inandırabilirler mi?

Yani deseler ki: Bu 'A' harfi, kalemin kendi kendine tesadüfen hareket etmesiyle oluştu.

Ve bu sanatlı masa, tahtaların üst üste gelmesi ve çekicinin bu tahtalara tek başına çivi çakmasıyla oluştu.

Ve bu harika resim de, rüzgâr esti ve boyalar tuvalin üzerine dökülerek oluştu.

Bu fikre sizi ikna edebilirler mi? Elbette Hayır! Zira tesadüf, bir esere sanatkâr olamaz ve bir eserin ustası olarak asla gösterilemez.

Çünkü sanatla yapılmış bir eser, kendisini sanatla yapan ve varlığını yokluğuna tercih eden bir sanatkârı gerektirir. Sanatkâr olmaksızın bir eserin meydana çıkması mümkün değildir. Evet, bir harf kâtipsiz, bir masa ustasız ve bir resim de ressamsız olamaz.

İşte bu hakikate "Hudus Delili" denilir. Hudus: Sonradan yaratılma, demektir. Sonradan yaratılana "Hâdis" ve sonradan yaratana da "Muhdis" denilir. Her hâdisin bir muhdisi, yani her sonradan yaratılanın bir yaratıcısı gerektirmesine de "Hudus Delili" denilir.

Bu delili şu misalle daha iyi kavrayabiliriz: Elimize bir kalem alıp bir kâğıda 'A' harfi yazdığımızı farz edelim. Yazdığımız bu 'A' harfi hâdisdir, yani sonradan olmuştur. Birkaç dakika önce yoktu, şimdi ise var. Madem 'A' harfi birkaç dakika önce yoktu ve şimdi var oldu. O hâlde onu yazan bir muhdis (sonradan yaratan) olmalıdır. Kâtip olmaksızın 'A' harfinin vücut bulması mümkün değildir. Çünkü kaidemiz şuydu: "Sonradan yaratılan her sanatlı eser, kendisini yapan ve varlığını yokluğuna tercih eden bir sanatkârın varlığını ispat eder."

Aynen bunun gibi, gözümüz önünde yaratılan varlıklar da bir 'A' harfi hükmündedir. Bir kuştan tutun bir çiçeğe; bir kelebekten tutun bir ağaca; bir balıktan tutun bir arıya kadar ne kadar varlık varsa her biri 'A' harfi hükmündedir. Hatta 'A' harfi değil, belki bir kitap hükmündedir.

Bir tek 'A' harfi bile varlık âlemine çıkabilmek için bir yaratıcıya ihtiyaç duyuyor ve o olmadan var olamıyorsa, elbette şu âlemde yaratılan hadsiz eşyanın da kendi kendine var olması mümkün değildir. Hem nasıl ki bir tek 'A' harfi, varlığı ile kâtibinin varlığını ispat ediyor ve varlığı ile onun varlığını haykırıyorsa; aynen bunun gibi, kitap hükmünde olan hadsiz varlıklar da kâtipleri olan Allah'ın varlığını ispat ederler ve hâl lisanı ile Allah'ın varlığına şehadet ederler.

Şimdi, bir harfin kâtipsiz, bir resmin ressamsız ve bir fiilin failsiz var olamayacağını kabul eden insan, nasıl olur da şu kâinat kitabının kâtipsiz ve içindeki hayatdar manzaraların sahipsiz ve kâinatta cereyan eden bunca fiilin failsiz olacağına hükmeder? Ve bu hükmü verene nasıl insan denilebilir?

Hudus delilini, kâinatın yokken var edildiğini göstererek de kullanabiliriz. Zira misalimizdeki 'A' harfi gibi, kâinatta bir zamanlar yoktu ve sonradan yaratıldı. Madem sonradan yaratılan her şey, bir yaratıcıya muhtaçtır. O hâlde şu kâinatın da bir yaratıcısı olmalıdır. O yaratıcıdır ki, kâinatın varlığını yokluğuna tercih etmiş ve bu âlemi yokluk karanlıklarından varlık âlemine çıkarmıştır.

DELİL 4: Suret verme delili

Sizlere yirmi bin kelimelik bir lügat verilse ve bu lügata, lügatta olmayan bir kelimeyi eklemeniz istense, bu yeni kelimeyi ekleyebilmek için ilk önce ne yapmalısınız?

İlk yapmanız gereken, lügatta geçen bütün kelimeleri ezberlemektir. Zira lügatta geçen kelimeleri bilmeden yeni bir kelime eklemek mümkün değildir.

Peki, sizlere yirmi bin kelimelik değil de, yedi milyar kelimelik bir lügat verilse ve bu lügata her gün üç yüz elli bin yeni kelime eklemeniz istense, bunu yapabilir misiniz? Elbette hayır!

Peki, bunu yapabilmek için -bilgisayar gibi bir cihaz kullanmaksızın- kaç kişinin çalışması gerekiyor?

Bir de aynı zamanda bu kişilere, bir milyon farklı lügat daha verilecek ve bu lügatlara da her gün yeni kelimeler ekleyecekler. Bu lügatlardan bir kısmına her gün yüz bin kelime, diğer bir kısmına beş yüz bin kelime ve bazılarına da her gün milyon değil, milyarlarca kelime eklenecek. Eklenen her bir kelime de o lügattaki hiçbir kelimeye benzemeyecek. Acaba bunu yapmak mümkün müdür?

Peki, bu işin mükemmel bir şekilde yapıldığını ve bir milyon farklı lügatın her birisine, her gün yüz binlerce ve milyonlarca yeni kelimelerin eklendiğini görseniz, bu hadiseyi tesadüfe havale edebilir misiniz? Elbette hayır!

Bu misaller gibi, insan nevi de bir lügattır. Her bir insanı bir kelimeye benzettiğimizde, şu anda bu lügatın yedi milyar kelimesi vardır. İnsan lügatının kelimesi olan her bir insan, bir diğerine benzememektedir. Ve her gün bu lügata üç yüz elli bin yeni kelime eklenmektedir. Evet, her gün üç yüz elli bin insan doğmakta ve bu üç yüz elli bin ferden hiçbirinin yüzü daha önce yaratılmış bir yüze benzememektedir. Acaba, bu lügatın tesadüfen vücut bulması ve bu lügata her gün yeni kelimelerin tesadüfen eklenmesi hiç mümkün müdür?

Bilim adamları, yeryüzünde 1.000.000 farklı tür keşfetmişlerdir. Kuşlardan balıklara, çiçeklerden ağaçlara ve böceklerden hayvanlara; sayarak bitiremeyeceğimiz tam 1.000.000 tür!

Her bir türü bir lügata benzetirsek, demek ki şu anda yeryüzünde birbirinden farklı tam 1.000.000 lügat var. Bu lügatlardan sadece sinek lügatına bakalım: Bir baharda yaratılan sineklerin sayısı, Hz. Âdem(a.s.)'den kıyamete kadar yaratılacak olan bütün insanlardan daha çoktur. Şimdi, sinek nevi lügatındaki kelimelerin çokluğunu hayal edebiliyor musunuz?

Ve bu lügattaki hiç bir kelime başka bir kelimeye benzemiyor; yani hiç bir sinek, diğer bir sineğin aynısı değildir. Acaba hiç mümkün müdür ki, trilyonlarla dahi ifade edilemeyecek kadar çok sinek kendi kendine vücut bulsun ve her biri farklı bir şeyle sahip olsun? Bu hiç mümkün müdür?

Kar taneleri de bir lügattır. Bu lügatın kelimeleri olan kar tanelerinin sayısını herhâlde rakamlarla ifade edemeyiz. Bu lügatın da hiçbir kelimesi diğerine benzememektedir. Evet, her bir kar tanesi diğerinden farklıdır. Hiçbiri diğerinin aynısı değildir. Tırnak büyüklüğündeki kar tanelerinde, birbirinden farklı nihayetsiz şekiller yaratmak, Allah'tan başka kimin işi olabilir?

Dilerseniz şimdilik diğer lügatları bir kenara bırakarak, sadece insan lügatına bakalım ve bu lügattaki bir kelime olan bir insanın yüzünü bir parça inceleyelim:

İnsanın yüzünde kullanılan malzeme son derece basit ve sadedir. Tek bir deri, bir çift göz ve biraz da kıl. Buna rağmen o yüzde muhteşem bir güzellik vardır. Acaba iki aylık bir bebeğin yüzünde, o sadelik ve o basitlik içinde böyle güzel bir yüzün yaratılabileceğini, eğer görmeseydiniz ihtimal verebilir miydiniz?

Bir insan için bir yüz çizdikten sonra, ikincisi için başka bir yüz çizmek en azından ilki kadar imkânsızdır.

Hepsinde aynı unsurları kullanıp her birine ayrı bir sima çizmenin zorluğunu meşhur Fransız ressam Henry Metisse şöyle anlatıyor: “Bir ressam için gül resmi çizmek kadar zor bir iş yoktur. Çünkü daha evvel çizilmiş bütün gül resimlerini bir yana bırakıp öylece çizmesi gerekir.”

Hem insanın yüzü basit bir portreden ibaret de değildir. Oraya yerleştirilen her bir azanın sınırsız bir sanat kadar, sınırsız bir bilgiye ihtiyaç gösteren fonksiyonları da vardır. Bütün bu fonksiyonları bir kenara bıraksak bile; bu yüzde tebessüm, endişe, sevinç, korku, kahkaha gibi yüzlerce manayı dile getirmek, yüzü yaratmak kadar imkânsız değil midir? Okyanusu bir bardağa doldurmak ne kadar zor ise, insanın ruhunu simada temsil etmek de o kadar zordur. Müminin siması ruhu gibi aydınlık, kâfirin siması ise ruhu gibi karanlıktır.

Bir heykeltıraşın basit bir heykele o simetriği verebilmesi için bazen yıllarca çalışması gerekiyor. Buna mukabil saniyede dört insan ve her gün üç yüz elli bin insan son derece kolaylıkla yaratılıyor. Her birine farklı bir yüz veriliyor.

Şimdi soruyoruz: Birbirinden farklı bu yüzlerin yaratıcısı kim?

En basit maddelerden bir sanat harikası yapıp sanatında akılları hayrete düşüren bu sanatkâr kim?

Kim o yüzde sayısız manayı ifade eden?

Kim her ferde farklı bir yüz veren?

Kim o yüzdeki cihazlara mükemmel işler yaptıran?

Göze görmeyi, burna koklamayı, dile tatmayı ve kulağı işitmeyi öğreten kim?

Bütün bu kimlerin tek bir cevabı vardır: Musavvir olan Allah!

Evet, insan yüzü gibi, yağmur damlasından kar tanesine, papatyalardan karanfillere, parmak izinden göz bebeğine, karıncalardan semanın yıldızlarına ve zerrelere kadar her bir mevcut, kendine mahsus bir suret ve şekil ile yaratılmaktadır.

İşte her mahluka farklı bir suretin verilmesi ve o mahlukun, kendi cinsinin hiçbir ferdine benzememesi ispat eder ki: Cenab-ı Hak vardır ve birdir. İlmi nihayetsiz, kudreti sonsuz ve iradesi kayıtsızdır.

DELİL 5: HER İSMİN BİR MÜSEMMAYI GEREKTİRMESİ DELİLİ

Güneş'in, yedi rengi ile evimizin camını aydınlattığını ve ısıttığını düşünüyoruz. Şimdi, eğer camımızı aydınlatan Güneş'i inkâr edersek, acaba neyi kabul etmek zorunda kalırız?

Bir Güneş'in, vücudu ve hakikati ile birlikte camın içinde bulunduğunu kabul etmek zorunda kalırız...

Zira ortada bir ışık ve sıcaklık vardır. O hâlde bu ışığa ve sıcaklığa sahip olacak bir Güneş gerekmektedir. Eğer Güneş yok farz edilir ve camda görünen ışığın ve hararetin kaynağı olarak Güneş kabul edilmezse; o zaman bu ışık ve hararetin camın kendi malı olduğunu kabul etmek zorunda kalırız. Çünkü ortada bir ışık ve sıcaklık vardır. Bunların muhakkak bir sahibi ve maliki olmalıdır.

Ayrıca, böyle bir ışık ve hararet ancak Güneş büyüklüğündeki bir kaynaktan sudur edebilir. O hâlde gökteki Güneş'i inkâr ettiğimizde, camın içinde hakiki bir Güneş'in varlığını kabul etmek ve "Bu ışık ve hararetin sahibi camın kendisidir." demek zorunda kalırız.

Güneş'in hadsiz eşyayı ışığı ile aydınlattığı ve harareti ile ısıttığı düşünülduğünde, gökteki bir tek Güneş'i inkâr etmenin neticesi, hadsiz eşyanın içinde hakiki Güneşlerin varlığını kabul etmek ile neticelenir. Demek, gökteki tek bir Güneş'i kabul edemeyen, Güneş'in ışık ve hararetini kendinde gösteren eşyalar adedince Güneşleri kabul etmek zorunda kalır. Zira ifade ettiğimiz gibi, ortada bir ışık ve hararet vardır, bu da ancak bir Güneş'ten sudur edebilir.

Aynen bu misal gibi, Şems-i ezel ve ebed olan Allah-u Teâlâ da esma-ül hüsnası ile şu âlemi ve âlemdeki her bir eşyayı aydınlatmıştır. Misalimizdeki ışığın ve hararetin kaynaksız olamayacağı gibi, şu âlemde gözükken isimler ve sıfatlar da sahipsiz olamaz. Zira isim müsemmasız, sıfat ise mevsufsuz olamaz. Yani ortada bir isim varsa, muhakkak o isim ile isimlenmiş bir zat olacaktır. Ve yine ortada bir sıfat varsa, muhakkak o sıfatın bir sahibi olmalıdır.

Mesela, yine kalem ile bir kâğıda bir harf çizdiğimizizi düşünelim. Bu fiilde ve sayfadaki 'A' harfinde şunlar gözükür:

1- Sayfadaki 'A' harfinin varlığı yokluğuna tercih edilmiştir. Zira biraz önce o sayfada 'A' harfi yokken, şimdi bir 'A' harfi vardır. Bir şeyin yokluktan varlığa çıkabilmesi, yani varlığının yokluğuna tercih edilebilmesi için ise kâtibinin ve failinin irade sahibi olması gerekir. İrade sahibi olmalıdır ki, varlığını yokluğuna tercih edebilsin. İradesi ve ihtiyarı olmayan bir failin, sayfadaki 'A' harfine kâtip olması ve kâtiplik iddiasında bulunması mümkün değildir. O hâlde 'A' harfinin yoktan icadı, irade sahibi bir kâtibi gerektirir.

2- Sayfadaki 'A' harfi, alelade bir çizgi değildir. Manası olan sanatlı bir çizgidir. O hâlde sanatkârı ve kâtibi olan zatın ilim sıfatının olması, yani "Âlim" olması gerekir. İlimi olmayanın ve okuma yazma bilmeyenin, mana ifade eden bu 'A' harfini yazması mümkün değildir. O hâlde 'A' harfinin yoktan icadı, ilim sahibi bir kâtibi gerektirir.

3- Ayrıca bu kâtibin kudret sahibi olması da gerekir. İradesi ve ilmi olsa; ama kudreti ve kuvveti olmasa, mesela felçli olsa ve elini hareket ettiremese, yine bu 'A' harfini yazamazdı. İşte 'A' harfi, mevcudiyeti ile kâtibinin kudret sahibi bir "Kadir" olduğuna da işaret eder.

4- Yine kâtibinin hayat sahibi olması gerekir. Zira hayatı olmayanın; ilmi, iradesi ve kudreti olamaz. Hayat sahibi olmayan bir taşın yanına bir kalem ve kâğıt koysak ve bir milyon sene onları baş başa bıraksak, sayfada bir 'A' harfini göremezsiniz. Demek "A" harfi, varlığı ile kâtibinin "Hayy" (hayat sahibi) olduğuna işaret eder.

Bu misalleri ve 'A' harfinin kâtibine yaptığı delaletleri çoğaltabilirsiniz.

Şimdi 'A' harfine bir kâtip arayacağız. Eğer biz kâtip olarak, onu çizen insanı inkâr eder ve "Bu 'A' harfini bu kalem yaptı." dersek, o zaman kâtipte bulunması gereken irade, ilim, kudret ve hayat gibi sıfatları kaleme vermek ve "Bu kalem âlimdir, irade sahibidir, kudret sahibidir, hayatı vardır..." gibi bir hezeyanı kabul etmek zorunda kalırız. Çünkü ortada gözükken isim ve sıfatlar vardır. İsim müsemmasız, sıfat ise mevsufsuz

olamaz. İşte bu yüzden, harfin kâtibi olarak kim kabul edilirse, kâtipte olması gereken ilim, irade, kudret ve hayat gibi sıfatların da o zatta varlığını kabul etmemiz gerekecektir.

Aynen bunun gibi, kâinat da bir harf ve bir kitaptır. Kâtibi olarak Allah-u Teâlâ kabul edilmezse, bu kitapta gözüken bütün isim ve sıfatları atomlara, sebeplere, tesadüfe, tabiata vermek âdeti onları uluhiyet makamına çıkarmak demektir. Bir Allah'ı aklına sığdıramadığı için kabul etmeyen adam, zerrelere ve atomlar adedince ilahları kabul etmek zorunda kalacaktır.

Dilerseniz bu meseleyi bir misal ile izah ederek anlamaya çalışalım:

Her vakit gözümüz önünde bulutlardan yağın yağmurları temaşa ederiz. Acaba hiç düşündük mü, yağmurun oluşabilmesi için failinde hangi sıfatların bulunması gerekmektedir?

Şimdi bu hadisede gözüken isim ve sıfatlara bakalım:

1- Yağmurun varlığı yokluğuna tercih edilmiştir. Yani yağmur damlaları bir vakit önce yoktu, şimdi ise var. Bir şeyin varlığını yokluğuna tercih edebilmek ancak irade sıfatına sahip olabilmek ile mümkündür. O hâlde yağmuru yapan zatın iradesi olmalıdır. İradesi olmayan, tek bir damlaya sahiplik iddiasında bulunamaz.

2- Yağmurun yapısında iki hidrojen ve bir oksijen vardır. İki hidrojen ve bir oksijeni bir araya getirerek yağmur tanelerini oluşturmak ise ancak nihayetsiz bir ilmin sahibi olmak ile mümkündür. O hâlde yağmuru yapan zatın ilmi de olmalıdır. İlmi olmayan, tek bir damlaya sahiplik iddiasında bulunamaz.

3- Yağmuru yapabilmek için ayrıca nihayetsiz bir kudrete sahip olmak lazımdır. Zira yakıcı ve yanıcı iki maddeyi birleştirip yangın yerine su icat etmek ancak sonsuz bir kudret ile olabilir. O hâlde yağmuru yapan zatın kudreti de olmalıdır. Kudreti ve kuvveti olmayanın tek bir damlaya sahip olması mümkün değildir.

4- Yağmur tanelerini birbirine çarptırmadan yağdırabilmek ve yağmura saymakla bitmeyecek kadar çok menfaatler takabilmek için hikmet sahibi olmak gerekir. Hikmeti olmayanın tek bir damlayı icat edebilmesi ve yağmura bunca faydaları takabilmesi mümkün değildir. O hâlde yağmuru yapan zatın hikmeti de olmalıdır. Hikmeti olmayanın tek bir damlayı icat etmesi mümkün değildir.

5- Yağmur yaratılırken tek başına ele alınmamış, bütün eşya ile alakaları gözetilmiştir. Mesela, o yağmuru insan ve hayvanlar içer, toprak onunla canlanır ve bitkiler ve ağaçlar onunla hayat bulur. Yani yağmur yaratılırken, tek başına planlanmamış ve bütün eşya ile alakaları düşünülerek onlara fayda sağlayacak bir şekilde yaratılmıştır. Yani yağmuru yaratan zat, hem insanı, hem hayvanatı ve hem de bitkileri bilmelidir ki, onların vücutlarına faydalı bir şekilde yağmuru yaratabilsin. Bu ise bütün eşyayı ihata ile olur. Bütün eşyayı ayna anda ihata edemeyen ve onları göremeyen, yağmuru onlara faydalı kılamaz. O hâlde yağmuru yapan zatın ihatası ve görmesi de olmalıdır. Muhit (ihata edici) ve Basîr (gören) olmayan, tek bir damlaya sahiplik iddiasında bulunamaz.

6- Yağmuru yeryüzü ahâlisine göndermek, sonsuz bir rahmetin eseridir. Yeryüzü ahâlisine acımayanın ve rahmeti olmayanın yağmuru yaratması mümkün değildir. O hâlde yağmuru yapan zatın rahmeti olmalıdır. Rahmeti olmayan, tek bir damlaya sahiplik iddiasında bulunamaz.

7- Saydığımız sıfatlara sahip olabilmek için ise ilk önce hayat sahibi olunması gerekir. Zira hayatı olmayanın ne iradesi, ne ilmi, ne kudreti ve ne de diğer sıfatları olamaz.

Yağmurda gözüken daha onlarca isim ve sıfat vardır. "Arife tarif yeter." sırımca meseleyi daha uzatmayarak kısa kesiyoruz.

Şimdi bizler, yağmuru yaratabilecek bir fail arayacağız:

Gördük ki, yağmuru yaratan zatın iradesi, ilmi, kudreti, hikmeti, rahmeti, ihatası, görmesi, hayatı gibi daha birçok isim ve sıfatlarının bulunması gerekir. Bu sıfatlara sahip olmayanın, tek bir damlaya sahip olması mümkün değildir. Zira ortada hikmetle yaratılmış yağmur taneleri ve onda gözüken isim ve sıfatlar vardır.

Acaba bu isimler ve sıfatlar kimindir? Biz “Allah’ındır.” diyor ve yağmuru yaratma fiilinin, Allah’ın bir fiili olduğunu ve Allah’tan başka kimsenin bu hikmetli fiile fail olamayacağını kabul ediyoruz.

Eğer biri çıkar ve tersini söyleyerek Allah’ı inkâr ederse, o hâlde “yağmuru yaratmak” fiiline bir fail göstermelidir. Zira ortada bir fiil vardır ve fiiller failsiz olamaz. Ve gösterdiği failde, mezkûr isim ve sıfatların varlığını da kabul etmek zorundadır. Zira bu isim ve sıfatlara sahip olamayanın, yağmuru yağdırma fiilini gerçekleştirmesi ve tek bir damlayı icat etmesi mümkün değildir.

O hâlde yol ikidir: Ya Allah kabul edilerek “yağmuru yaratma” fiili ona isnat edilecek ve bu hadisede gözüken isim ve sıfatların müsemması ve mevsufu olarak Allah kabul edilecek. Ya da fail olarak bulutun kendisi kabul edilerek, yağmurda gözüken mezkûr isim ve sıfatlara, bulutun bizzat kendisinin sahip olduğu iddia edilecektir. Yani mevhum fail olan bulut, Allah’ın sıfatlarına sahip olarak uluhiyet makamına çıkartılacak, âdeta ona ilahlık makamı verilecektir.

Sözün özü: Yağmurda gözüken isim ve sıfatlar vardır. Bu isim ve sıfatların sahipsiz olması mümkün değildir. Allah’ı inkâr eden birisi ilk önce, hayatsız ve kendinden bile haberi olmayan buluta; Allah’ın ilmi kadar bir ilmi, Allah’ın kudreti kadar bir kudreti, Allah’ın hikmeti kadar bir hikmeti, Allah’ın rahmeti kadar bir rahmeti ve Allah’ın sahip olduğu diğer isim ve sıfatları verecek ve daha sonra küfrüne itikat edebilecektir. Bu itikat ile de âdeta bulutu kendisine bir ilah yapacaktır.

Zira ilah demek, saydığımız isim ve sıfatlara sahip olan zat demektir. Bu isim ve sıfatları kime verirseniz, ilah olarak da onu kabul etmişsiniz demektir. Nasıl ki misalimizde, Güneş’i inkâr eden kişinin, camın içinde hakiki bir Güneş’in varlığını kabul etmesi gerekiyordu; çünkü bu ışığa sahip olana Güneş denilir. Aynen bunun gibi, cam hükmündeki eşyada tecelli eden isim ve sıfatların sahibi olarak da kimi kabul ediyorsak, bizim ilahımız odur. Çünkü ilah, bu isim ve sıfatların sahibine denir.

Biz sadece yağmura ve onda tecelli eden isim ve sıfatlardan bazılarına baktık. Bir de kâinata bakın ve onda tecelli eden isim ve sıfatları görün! Sonra o isim ve sıfatlara sahip olabilecek bir fail ve sanatkâr bulmaya çalışın! Semalara çıkın, denizlerin dibine dalın, sahralarda gezin, âlemde bakmadığınız hiçbir taşın altı kalmasın! Acaba kâinata gözüken bu kadar isim ve sıfatlara sahip olabilecek Allah’tan başkasını bulabilecek misiniz?

DELİL 6: HAYAT VERME DELİLİ

Olması mümkün değildir; ama faraza eğer olsaydı... Bir kimsenin, ölmüş bir kuşu gözümüzün önünde dirilttiğini görsek. Ne kadar şaşırır hatta gözümüzü yalanlardık. Bu olayı da ölüncüye kadar unutmazdık. Zira hayat verme hakikati, bu kadar etkileyici ve şaşırtıcı bir hakikattir.

Hâlbuki bizi şaşırtan, gözümüzü yalanlamamıza sebep olan ve ölüncüye kadar da aklımızdan çıkmayan şey, ölmüş bir kuşun gözümüz önünde diriltmesinden başka bir şey değildir.

Acaba ölen bir kuşu diriltmek mi daha hayret vericidir? Yoksa ölü yumurtalardan hayat sahibi kuşları çıkartmak mı?

Ya da ölü bir kuşu diriltmek mi daha şaşırtıcıdır? Yoksa nutfe denilen su damlacıklarından hayat sahibi mahlukları yaratmak mı?

Ya da ölü bir kuşu diriltmek mi daha acayıptir? Yoksa çekirdek ve tohumlardan, hayat sahibi olan bitki ve ağaçları yaratmak mı?

Acaba bu şaşkınlığı ve hayreti niçin Allah-u Teâlâ hakkında yapmıyoruz. Hâlbuki Allah-u Teâlâ çok daha hayret verici diriltmeleri her vakit gözümüz önünde yapmaktadır. Şöyle ki:

Gözümüz önünde görüyoruz ki, hayata son derece muhalif olan maddelerden hayat fişkırmakta ve yeryüzü hayat sahipleriyle dolup taşmaktadır. Hayatı olmayan tohumlardan, çekirdeklerden, yumurtalardan ve nutfe denilen su damlacıklarından yaratılan mahluklar; hayat sahibi olmakta ve bir kısmının da ruhu bulunmaktadır. Hayatı olmayan bu maddelerin, kendilerinde olmayan hayatı başkasına vermesi elbette düşünülemez. O hâlde gözümüz önündeki bu hayat, ancak ve ancak Hayy-u Kayyum olan Allah'ın yaratmasıyla olabilir. Demek Allah'ın varlığına en büyük delillerden biri de hayat verme hakikatidir.

Şimdi, Allah'ı inkâra yeltenen kişiye soruyoruz: Yumurta, çekirdek, tohum ve su damlacıkları gibi en basit maddelerden hayat sahibi varlıkları yaratan ve bu maddelerden hayatı fişkırtan kimdir? Bu hikmetli tasarrufa Allah'tan başka kim fail olabilir?

Acaba her şeyiyle güzel ve sevimli olan bu hayatın devamı için neler gerekli olduğunu hiç düşündük mü? Şüphesiz bunun için binlerce sebebin bir araya gelmesi gerekli. Bunlardan birinin azlığı veya çokluğu hayatı felç edebilir.

Mesela, sıcaklık ve soğukluk dengesindeki ufak bir aksaklık her şeyi yok edebilir. Isı öyle ayarlanmalıdır ki canlılar hayatlarını devam ettirebilsinler. Sıcaklığın altmış dereceyi geçmesi canlılar için ölüm çanının çalması demektir.

Hayatın başka bir önemli şartı da atmosferin hayata elverişli tarzda hazırlanmasıdır. Gazların bugünkü hâlleriyle bir arada bulunmaları ihtimali, aslından hesap rakamlarına girmeyecek kadar küçüktür. Gazların belirli bir kaçış hızı vardır. Kafesteki kuş misali... Bu hızda azalma veya çoğalma olsa denge bozulur. Fakat onları kaçırmaya zorlayan hızla, atmosferde tutan yerçekimi öylesine dengelenmiştir ki kaçıp dağılmaları söz konusu değildir.

Hayat için su da şarttır. Suyun kaynağı ise okyanus ve denizlerdir. Dünyamızda saniyede 16 milyon ton, senede 505 milyon kere milyon ton su buharlaşır ve rüzgârlarla dört bir yere dağılır. İhtiyaç olan bölgelere bırakılır. Sonra tekrar buharlaşıp yeryüzünden gökyüzüne çıkar. Ta ki hayat devam edebilsin. Bunca suyu buharlaştırmak için 300 bin milyar kere milyar kaloriye ihtiyaç vardır. Bunu kömürle karşılamaya kalksak 4.1016 ton kömüre ve Türkiye bütçesinin yüz milyarca misli paraya ihtiyaç vardır.

İşte hayatın varlığı için bütün diğer şartları bir kenara bıraksak bile, acaba bütün sebepler ihtiyar ve iktidar sahibi olsa; sadece sıcaklık, atmosfer ayarı ve su teminine güçleri yeter miydi?

DELİL 7: RUH VERME DELİLİ

Hayat verme gibi, ruhlandırma hakikati de Allah'ın varlığını ispat etmektedir. Zira ruhun varlığı, Allah'tan başka hiç bir sebep ile izah edilemez. Ruhun varlığı kabul edildikten sonra Allah'ı inkâr etmek mümkün değildir. Zira "Bu ruh nasıl vücuda geldi?" sorusuna verilebilecek hiç bir maddi cevap yoktur.

Ruhun varlığı, Allah'ın yaratmasından başka hiçbir şey ile izah edilemediğinden dolayıdır ki, ateistler ruhun varlığını inkâra yeltenmişlerdir. Çünkü ruhun varlığı kabul edilirse, onu yaratan Allah da kabul edilmek mecburiyetindedir. Bizler bu makamda ruhun varlığına ait delilleri beyan etmeyi uygun görüyoruz. Zira "Bu ruhu kim yarattı?" sorusunu kâfire sorabilmek için ilk önce ruhun varlığını ispat etmemiz gerekmektedir. O hâlde ilk önce ruhun varlığını ispat edelim ve daha sonra da sorumuzu soralım:

1- Hukuk, kardeşlik ve aile gibi kavramlar ancak ruhun varlığını kabul ile kaimdir. İsterseniz biraz daha açalım: Bilindiği gibi insan altı ayda bir bedenindeki bütün hücreleri değiştirmekte, âdeta yeni bir insan olmaktadır. Şimdi bir katilin mahkemedeki hâkimin karşısına çıktığını düşünelim. Hâkim ona ceza olarak yirmi sene hapis vermiş olsun. Bu katil hâkime dönerek şöyle dese: "Siz bana ceza veremezsiniz. Çünkü cinayeti işleyen ben değilim. Hücrelerimin değişmesi ile ben yeni birisi oldum. Şu andaki cismim masumdur." Bu sözlere karşı hâkim ne diyebilir ki?

Hiçbir şey! Çünkü o da eski hâkim değildir. Bir de kardeşlik ve aile mefhumunu düşünün. Beni dünyaya getiren annemin defalarca maddi bedeni değişikliğe uğradı. Beni dünyaya getirdiği andaki vücudundan geriye hiç bir şey kalmadı, tamamen değişti. Benim annem maddi cihetiyle, beni doğurduktan altı ay sonra öldü. Eğer ruhun varlığı kabul edilmezse bu çıkmazdan nasıl çıkılır?

2- İnsan bir boşlukta dünyaya gelse ve göz, kulak, el gibi azaları olmasa; uzunluk, yakınlık, büyüklük, küçüklük gibi mefhumları anlayamamakla birlikte, kendi varlığından asla şüphe etmez. Zira göz, kulak ve el gibi azalar insanın dış âlemi tanıyabilmesi için gereklidir. Kişi, o azalar olmadan dış dünyayı tanıyamaz; ama kendi varlığından da şüphe etmez. İşte bu durumda kendini bilen varlık ruhtur.

3- İnsan bir iş yaptığında "Ben yaptım." der. Bu "Ben yaptım." sözüyle, fiillerini azalarına isnat etmez. Yani "Ben yaptım." derken, "Elim yazdı, ayağım koştı, kulağım işitti..." gibi manaları kastetmez. O hâlde insanın "Ben yaptım." sözüyle kastettiği "Ben" nedir? İnsan "Ben" demekle nefs-i natikasını, yani ruhunu kasteder. "Benim kalemim." dediğinde, o "Ben" ruhtur.

4- Maddenin tabiatında irade ve seçebilme yeteneği yoktur. Hâlbuki insanda nihayetsiz iradi hareketler vardır. Eğer insan sadece maddi bir varlık olsaydı, insanda iradenin olmaması gerekirdi. Çünkü maddede irade yoktur. O hâlde bu iradi hareketlerin sahibi madde olamayacağına göre ruh olmalıdır. Demek insandaki irade, ruhun varlığına açık bir delildir.

5- Maddenin tabiatında irade olmadığı gibi; işitmek, görmek, tatmak, hissetmek gibi diğer sıfatlar da yoktur. Eğer insan, ruhu olmayan maddi bir varlık olsaydı. O hâlde mezkûr sıfatların insanda bulunmaması gerekirdi. Madem vardır; o hâlde insan sadece maddeden yapılmış bir varlık değildir. Onun bir ruhu vardır ve bu sıfatlar da ruhun sıfatlarıdır.

6- Beyin açılarak, parmağı oynatmakla görevli sinire tembih yapılsa, parmak hareket eder. Fakat asla bir düğmeyi ilikleyemez. Çünkü düğmeyi ilikleme kompleks bir harekettir ve hiçbir siniri tahrik etmekle bu fiil gerçekleşmez. O hâlde sorumuz şu: Parmağa, düğmeyi iliklettiren beyin değilse, nedir? Elbette ruhtur!

7- Maddenin hareket edebilmesi için ona maddi bir temas gerekmektedir. Maddi bir temas olmaksızın maddenin hareketi mümkün değildir. Hâlbuki televizyon seyreden bir insan; güler, ağlar, korkar, heyecanlanır ve hakeza... Acaba gülen veya ağlayan madde midir? Elbette hayır, çünkü maddi bir temas gerçekleşmedi. Öyleyse bu fiiller kime aittir? Elbette ruha!

8- Bir insanı ölmeden tarttık 70 kg geldi. Öldükten sonra tarttık yine 70 kg . Acaba bu insandan ne çıktı ki; güler, koşar ve konuşur bir hâlde iken birden cansız bir hale geldi? Elbette ruh. Çünkü maddi bir kayıp olmadığı tartı işlemi ile ispat edildi.

9- Herkesin beyni aynı şekilde çalışır; ama buna rağmen fikir farklılıkları vardır. Acaba bu fikir farklılıklarının sebebi nedir? Elbette farklı ruhlarının bulunmasıdır. Eğer fikir sadece beynin bir fonksiyonu olsaydı, herkesin aynı düşünmesi gerekirdi. Zira maddenin sıfatları sabittir ve değişmez. Demek fikirlerin farklılığı, ruhun varlığına bir delildir.

10- Maddi bilimin dahi kabul ettiği telepati, ruhun varlığından başka hiçbir şey ile izah edilemez. Birbirlerinden kilometrelerce uzak olan iki insanın vasitasız muharebe etmesi, madde ile nasıl izah edilebilir? Demek telepati de ruhun varlığına bir delildir.

11- Telekinezi denilen; maddeye temas etmeden, düşünce ile maddeyi hareket ettirmek ancak ruhun varlığı ile izah edilebilir. Dikkat ve konsantrasyon sonucunda kaşıkları eğenleri, önlerindeki eşyaları harekete geçirenleri görmüşüz veya okumuşuzdur. Acaba bu hadiseyi madde ile izah etmek mümkün müdür? Elbette değildir! O hâlde telekinezi de ruhun varlığına bir delildir.

12- Rüyalar da ruhun varlığına bir delildir. Birçok zaman rüyamızda gördüklerimizin o gün veya daha sonra vukua geldiğini görürüz. Bu, ruhun gayb âlemlerine yakınlaşması sonucunda elde ettiği bir bilgidir. Ruh inkâr edersek bu hadiseyi ne ile izah edebiliriz? Demek rüyalar ve bilhassa sadık rüyalar ruhun varlığını ispat etmektedir.

13- Şimdi hayalinizi kullanarak vücudunuzdaki bütün etleri bir yerde toplayınız. Şimdi de kemikleri ve sırasıyla kılları, gözleri, tırnakları ve diğer maddi azaları da aynı yerde toplayınız. Şimdi soruyoruz: Duyularınız nerede? Şefkat, muhabbet, aşk, hırs, kin gibi yüzlerce his nerede? Eğer bunlar maddi beden malı olsaydı, onları da hayalen bir tarafa ayırmamız ve vücutlarını görmemiz gerekirdi. Demek bu duygular cismin değil, ruhun malıdır. O hâlde insanda bulunan her bir duygu ruhun varlığına bir delildir.

14- İnsanlarda lütuf, cömertlik, cesaret, ilim gibi sıfatlar farklı farklıdır. Birisinde deniz iken, diğerinde damladır. Eğer bunlar maddenin özellikleri olsaydı bütün insanlarda aynı derecede olması gerekirdi. Çünkü maddenin sıfatları sabittir ve değişmez. O hâlde bunlar maddenin sıfatı olmaz; ancak ruhun sıfatlarıdır. Demek insanlarda farklı derecelerde bulunan bütün sıfatlar ruhun varlığını ispat etmektedir.

15- Neşe ve elem iki kaynaktan gelir. Birisi cismanî elemeler ve lezzetlerdir. Diğer ise ruhanî elemeler ve lezzetlerdir. Mesela dostuna kavuşan bir kimse lezzet duyar. Bu maddî değil, ruhanî bir lezzettir. Yine denilmiştir ki: "Kılıç yarası iyileşir; ama dil yarası iyileşmez." Acaba dilin yaraladığı şey, ruhtan başka bir şey midir? Demek insanın aldığı bütün ruhanî lezzetler ve elemeler, ruhun varlığını ispat etmektedir.

Ruhun varlığını, mezkûr on beş delil ile ispat ettikten sonra, şimdi kâfire soruyoruz:

Kimdir ruhu yaratan ve onu hayat sahiplerine üfleyen? Allah'tan başka kim vardır, bu hikmetli icada fail olabilsin?

DELİL 8: İNTİZAM DELİLİ

Allah'ın varlığına en büyük delillerden biri de intizam hakikatidir. Zira şu kâinatta, sinek kanadından tutun semavatın kandillerine, bir atomdan tutun denizlerin diplerine kadar öyle bir intizam vardır ki intizamı yaratan zatın varlığını güneş gibi gösteriyor.

Evet, intizam ancak bir elden sudur edebilir. Eğer birçok eller bir işe karışırsa, karıştırır. Bir memlekette iki padişah, bir ilde iki vali ve bir köyde iki muhtar olamaz. Eğer olursa, karışıklık olur. Madem bu âlemde karışıklık yoktur ve intizam vardır. O hâlde bu intizamın kurucusu olan Allah da vardır ve birdir. Göz önündeki şu hassas intizam, Allah'ın varlığından başka hiçbir şey ile izah edilemez.

Kur'an-ı Kerim, bu hakikate şu ayetiyle dikkat çekmiştir: O Allah ki yedi kat gökleri yaratmıştır. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bak, bir çatlak görüyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar çevir ve bak! Göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) âciz ve bitkin bir hâlde sana dönecektir.” (Mülk/3-4)

Şu kâinattaki intizamı anlatmak için ciltler dolusu kitap yazılabilir ve yazılmıştır da. Hatta değil kâinat, bir sineğin vücudundaki intizam için bile bir kitap yazılabilir. Bizler, âlemdeki ve içinde bulunan eşyadaki intizamı ilgili fenlerin kitaplarına havale ederek, sadece eşyanın en küçük yapı taşı olan atomdaki intizamı inceleyeceğiz.

Hava, su, dağlar, hayvanlar, bitkiler, vücudumuz, oturduğumuz koltuk; kısacası en küçüğünden en büyüğüne kadar gördüğünüz, dokunduğunuz, hissettiğiniz her şey atomlardan meydana gelmiştir. Atomlar öyle küçük parçacıklardır ki, en güçlü mikroskoplarla dahi görmek mümkün değildir.

Atomun küçüklüğünü bir örnekle açıklamaya çalışalım: Elinizde bir anahtar olduğunu düşünün. Kuşkusuz bu anahtarın içindeki atomları görebilmeniz mümkün değildir. Görebilmek için elinizdeki anahtarı dünyanın boyutlarına getirdiğinizi farz edelim. Elinizdeki anahtar dünya boyutunda büyürse, işte ancak o zaman anahtarın içindeki her bir atom bir kiraz büyüklüğüne ulaşır ve siz de onları görebilirsiniz.

Her atom, bir çekirdek ve çekirdeğin çok uzağındaki yörüngelerde dönüp dolaşan elektronlardan oluşmuştur. Çekirdeğin yarıçapı ise, atomun yarıçapının on binde biri kadardır.

Biraz önce bahsettiğimiz gibi, elinizdeki anahtarı dünya boyutlarına getirdiğinizde ortaya çıkan kiraz büyüklüğündeki atomların içinde çekirdeği arayalım. Ama bu arayış boşunadır; çünkü böyle bir ölçekte bile çok daha küçük olan çekirdeği gözlemlene olanağımız kesinlikle yoktur. Çekirdeği görebilmemiz için atomumuzu temsil eden kiraz yeniden büyüüp iki yüz metre yüksekliğinde kocaman bir top olmalıdır. Bu akıl almaz boyuta karşın atomumuzun çekirdeği yine de çok küçük bir toz tanesinden daha iri bir duruma gelmeyecektir.

Şimdi, dilerseniz bu küçük yapıdaki intizamı görelim:

Atomda bulunan elektronlar, sahip oldukları elektrik yükü nedeniyle çekirdeğin etrafında sürekli olarak dönerler. Bütün elektronlar eksi (-) elektrik yükü ile yüklüdürler, bütün protonlar ise artı (+) yüküyle. Atomun çekirdeğindeki artı yük, elektronları kendisine doğru çeker. Bu nedenle elektronlar çekirdeğin etrafından ayrılamazlar.

Atomun merkezinde ne kadar proton varsa, dışında da o kadar elektron olur. Bu sayede atomların elektriksel yükü dengelenir. Ancak protonun hacmi de, kütlesi de, elektrondan çok daha fazladır. Eğer bir karşılaştırma yapmak gerekirse, aralarındaki fark, bir insanla bir fındık arasındaki fark gibidir. Ama yine de elektrik yükleri birbirinin aynıdır. Peki, acaba proton ve elektronun elektriksel yükleri eşit olmasaydı ne olurdu?

Bu durumda evrendeki tüm atomlar, protondaki fazla artı elektrik nedeniyle, artı elektrik yüküne sahip olacaktı. Bunun sonucunda da evrendeki her atom birbirini itecekti. Acaba evrendeki atomların her biri birbirini itse neler yaşanır?

Yaşanacak olan şeyler çok olağandıdır. Atomlardaki bu değişiklik oluştuğu anda, řu anda bu kitabı tutan elleriniz ve kollarınız bir anda paramparça olurlar. Sadece elleriniz ve kollarınız değil; gövdeniz, bacaklarınız, başınız, gözleriniz, dişleriniz, kısaca vücudunuzun her parçası bir anda havaya uçar. İçinde oturduğunuz oda, pencereden gözüken dış dünya da bir anda havaya dağılır. Yeryüzündeki tüm denizler, dağlar, Güneş Sistemi\ndeki tüm gezegenler ve evrendeki bütün gök cisimleri aynı anda sonsuz parçaya ayrılıp yok olurlar. Ve bir daha da evrende gözle görülür hiçbir cisim var olmaz.

Üstelik canlılar için böyle bir olayın yaşanması, elektron ve protonların elektrik yükleri arasındaki dengenin sadece ve sadece 100 milyarda bir oranında değişmesiyle gerçekleşebilir. Evrenin yok olması ise, bu dengedeki milyar kere milyarda bir oynama ile meydana gelir. Yani evrenin ve canlıların varlığı, böyle hassas bir intizam ile mümkündür.

Buraya kadar anlattıklarımız tek bir atomun içindeki kusursuz intizamın sadece birkaç küçük detayıydı. Aslında atom, üzerine ciltlerce kitap yazılabilecek kadar kapsamlı bir yapıya ve intizama sahiptir.

Şimdi, yıldızların intizamlı hareketlerinden varlıkların intizamlı vücutlarına, azaların intizamlı yaratılışından dişlerin intizamlı dizilişine kadar, kâinatta ve içindeki eşyadaki intizamı düşünün. Daha sonra řu sorunun cevabını verin: Düz yoldaki bir arabanın intizamlı hareketi gibi basit bir intizamı dahi, şoförün varlığına bağlamak zorunda olan insan, nasıl olur da řu kâinattaki intizamı tesadüfe ve sebeplere havale edebilir?

Delil-9: Sevk-i İlahi Delili

İnsanı hayalen bir şehir kadar büyütseniz, herhâlde damarları bir yol kadar geniş olurdu. Şimdi sizi bu vücuda soksalar ve kulağa ya da herhangi bir organa gitmenizi isteseler, acaba yolunuzu bulabilir miydiniz?

Girdiği büyük bir binadan çıkmak için çıkış kapısını bulamayan ve kendi semtindeki bir adresi bulmak için bile onlarca insana adres soran biz, herhâlde asla kulağa ulaşamazdık.

Hâlbuki vücudumuza ilk defa giren maddeler -akılsız, iradesiz, şuursuz, kudretsiz, hayatsız... olmalarına rağmen- yollarını hem de kimseye sormadan buluyorlar. Göze gereken elementler göze, kalbe gerekenler kalbe gidiyor. Hiçbiri yolunu şaşırıyor, iyi ama nasıl?

Bizim bu kadar zekâmızla yapamadığımız bu seyahati bu zerreler nasıl yapıyor? Bu sorunun iki cevabı olabilir:

1-Bu elementler çok akıllı olduklarından dolayı yollarını kimseye sormadan bulabiliyorlar.

2-Onları Allah-u Teâlâ idare ve sevk ediyor. Hepsi Allah\ın bir memurudur ve O\nun sevkiyle hareket ediyorlar.

Cevabını sen seç. Ve bil ki vereceğin cevaba göre bir makama oturacaksın.

Şimdi de sevk-i İlahî delilinin başka numunelerine bakalım:

Göç mevsimi geldiğinde kuşların başka memleketlere göçtüklerini görürüz. Vızvız, bıldırcın, sığırcık gibi kuşlar 7.000 km\lik bir göç yaparlar. Orta Avrupa leyleği ise 10.000 km\lik bir göç yapar ve günde 150 km yol alır. Göç şampiyonu ise Deniz kırlangıcı denilen bir kuştur ki 25.000 km\lik bir seyahat yapar. Evet, yanlış okumadınız, tam 25.000 km\lik bir seyahat!

Şimdi şunu düşünün:Arabanızla bir seyahate çıktınız. Size 25.000 km uzaklıkta, neredeyse dünyanın diğer bir ucunda bir adres verildi ve siz oraya gideceksiniz. Haritanız yok, pusulanız yok, yol levhaları yok ve kimseye yolu sormak da yok... Ve siz en kısa yolu bulup gitmelisiniz. Hadi boş verin kısa yolu, en uzun yol da kabulümüz. Acaba bu kadar aklınızla, bilginizle, sözün özü insan olmanızla beraber, bu seyahati tamamlamanız ve size verilen adresi bulmanız mümkün müdür? Nereden mümkün olacak! Girdiği büyük bir binadan çıkış kapısını bulamayan insan, 25.000 km\lik bir seyahati nasıl tamamlayabilir?

Peki, insanın yapamadığı bu seyahati, bir kuş olan Deniz kırlangıcı nasıl yapmaktadır? İki tane seçenek var:

1-Ya bu kuş insandan daha akıllı, daha zeki ve daha becerikli.

2-Ya da bu kuş, bu seyahati kendi başına yapmıyor ve ona ilham ediliyor. İlham dediğimiz bu sevk-i İlahî sayesinde yolunu buluyor.

Hangi seçenek doğru olabilir? Eğer bu göçü kuşun kendi başına yaptığını kabul edersek, o zaman bu kuşu insandan daha akıllı kabul etmemiz gerekecektir. Zira insanın yapamadığı bir işi yapan, elbette insandan daha akıllı olmalıdır.

Bir mağaradan bir yarası alınmış ve ışık geçirmez bir kafese konularak 300 km uzaktan bırakılmış. Daha sonra bu yarasının mağarasına döndüğü tespit edilmiş.Burada da sorumuz aynı:

Eğer bu, sevk-i İlahî değilse nedir? Yarası kendi başına 300 km uzaklıktaki mağarasını nasıl bulabilir? Sizlerin gözünü bağlasalar ve evinize 300 km uzakta sizleri bıraksalar, kimseye yol sormadan ve yol levhalarına da bakmadan evinizin yolunu bulabilir miydiniz?

Yine hiç göç yapmamış bir leylek, kafes içerisinde İtalya\ya götürülmüş ve göç mevsimi serbest bırakılmış. Görülmüş ki bu leylek, en kısa yolu takip ederek 125 gün sonra neslinin göç ettiği memleketeye varmış.

Şimdi, kuşları bir kenara bırakalım da kendimize bakalım: Elimize bir adres verilse bile çoğu zaman gideceğimiz yeri bulamayız, kayboluruz. Hatta bir hastaneye girsek, çıkış kapısını bulmakta zorlanırsınız.

Bir de yollardaki işaret levhalarını kaldırsalar ve bizden İstanbul\`dan Kars\`a gitmemizi isteseler, herhâlde ömrümüzün sonuna kadar oraya ulaşamazdık.

Acaba kuşlar bizden daha mı akıllı? Yoksa onlara ilham eden birimi var? Demek Allah\`ı inkâr etmek, kuştan daha ahmak olduğunu kabul etmek ile mümkündür.

Sevk-i İlahî delilinin misalleri saymakla bitmez. Bizler son olarak, çok ilginç olduğuna inandığımız ve sizi de hayrete düşürecek bir hadiseyi nakledip bu delili tamamlayacağız.

Yılan balıklarının nasıl ürediğini araştıran bilim adamları son derece ilginç bir şey keşfetmişlerdir.

Yumurtlama zamanı geldiğinde anne yılan balıkları Kuzey Atlantik Okyanusu\`nda Bermuda\`nın güneyinde bulunan Sargasso Denizine doğru bir göç yapıyorlar ve oraya ulaştıklarında yumurtlayarak orada ölüyorlar.

Yılan balıklarının göçü en açıklanamaz ve en hayret verici göçlerden biridir. Yılan balıkları, Atlas Okyanusu\`ndaki Sargasso Denizi\`nde doğsalarda, yetişkin hiçbir yılan balığı orada yakalanmamıştır. Çünkü balıklar doğduktan bir süre sonra hızla burayı terk edip Avrupa ve Amerika\`da ebeveynlerinin yaşadıkları nehirlerle doğru yüzerler.

Yaklaşık 6000 kilometrelik yolculuklarında onlara yol gösterecek kimse yoktur; yeni doğmuş olmalarına rağmen yine de yollarını şaşırılmazlar. Sonunda yaşamlarını sürdürecekleri nehirlerle ulaşırlar. Burada yaşayıp, erişkinliğe ulaştıklarında hepsi aynı anda sözleşmişcesine nehirlerden okyanusa doğru yüzmeye, doğdukları ve yumurtlayacakları yer olan Sargasso\`ya doğru yolculuğa çıkarlar. Bu döngü bu şekilde devam eder.

Burada ilginç olan şu: Anne yılan balığı hangi denizden gelmiş ise yavrusu o denize dönüyor ve asla başka bir denize gitmiyor.

Eğer bu seyahatin Allah\`ın ilhamı ile gerçekleştiğini kabul etmezsek şu sorulara makul cevaplar bulmamız gerekecektir:

1-Anne yılan balıkları bu kadar yorucu, uzun ve kendilerinin ölümü ile sonuçlanacak bir seyahate niçin katlanıyorlar?

2-Doğmuş oldukları Sargasso Denizine niçin gidiyorlar ve yollarını nasıl buluyorlar yoksa ellerinde pusulaları mı var?

3-Yavru yılan balığı, annesinin geldiği denizi ve yolunu nereden biliyor?

4-Hadi \`Annesinin geldiği denizi biliyor ve yolunu da buluyor.\` diyelim. Ama niçin daha yakın bir denize gidip gününü gün etmiyor da o meşakkatli yola katlanıyor. Annesinin geldiği denize dönmek onun için, niçin bu kadar önemli? Bu derece baskın bir sılaya hasret duygusunu nereden almış?

Bizler şimdiye kadar, cami avlusuna bırakılan bir çocuğun, büyüdüğünde ana evine döndüğünü hiç duymadık. Mahlûkatın en zekisi ve akıllısı olan insanın yapamadığını, yavru yılan balıkları nasıl yapıyor olabilir?

DELİL 10: KALIP DELİLİ

Bir pinpon topu yapmak isteseydik, ilk önce ne yapmamız gerekir?

İlk yapmamız gereken, pinpon topu için bir kalıp hazırlamaktır. Kalıp olmaksızın onu imal edemezsiniz. Kalıba duyulan ihtiyaç, imal edilen her eşya için geçerlidir.

Mesela yapay bir çiçek yapmak istiyorsunuz. Yine ilk yapmamız gereken, o çiçek için bir kalıp hazırlamaktır. O çiçeği ancak bu şekilde imal edebilirsiniz.

Şimdi de toprağı düşünelim:Aynı toprak beş yüz bin çeşit farklı bitkiyi kendinde bitirebiliyor. Hangi tohumu veya çekirdeği o toprağı atsanız, ondan farklı bir bitki ve ağaç çıkıyor. Bu olayın iki farklı izahı olabilir:

1- Bu bitkileri, çiçekleri ve ağaçları yaratan Allah-u Teâlâ'dır. O'nun ilminde her bir bitki ve çiçek için, ilmî ve manevi kalıplar vardır. Nihayetsiz ilmi ile her bir bitki için, farklı kaderî kalıpları tayin etmiştir. Nihayetsiz olan kudreti ile atomları ve elementleri bu manevi kalıplara sevk eder ve o mahluku yaratır. Bütün bunlar, O'nun irade etmesi ile bir anda vuku bulur.

2- Eğer Allah-u Teâlâ'nın varlığı -hâşâ- kabul edilmezse, şu iki şıktan birisi kabul edilmek zorundadır:

A-) O toprağın içinde bitkiler adedince maddi kalıplar olmalıdır. Toprak, bu maddi kalıpları kullanarak nebatatı icat etmektedir. Zira ortada bir eser vardır ve bu eserin meydana gelebilmesi için de kalıba ihtiyaç vardır. Kalıp olmaksızın böyle intizamlı bitkilerin yaratılması mümkün değildir.

Yapay bir çiçek için bile maddi bir kalıba ihtiyaç varsa, bu hadsiz çiçek ve bitkilerin kalıpsız yaratılması elbette mümkün değildir. O hâlde toprakta, beş yüz bin farklı tür için, beş yüz bin farklı kalıp vardır.

Bu şıkkı, yani bir saksı toprağın içinde beş yüz bin farklı kalıbın bulunduğunu kabul etmek 'akıl sahipleri için' mümkün değildir. Hem iş sadece beş yüz bin farklı kalıp ile de bitmemektedir. Bu türlerin her bir ferдинin farklı bir şekli vardır. Hatta yaprak ve çiçekleri dahi kendi cinslerinden farklıdır.

O hâlde bu toprakta, değil beş yüz bin maddi kalıbın bulunduğunu kabul etmek, yaratılan bitkiler adedince maddi kalıpların varlığını kabul etmek gerekiyor. Zira hiçbir bitki diğerine birebir benzemez ve her biri kendine mahsus bir kalıp ister.

B-) Eğer toprağın içinde böyle hadsiz maddi kalıpların varlığını kabul edemezsek -ki edemeyiz- o zaman toprakta manevi ve ilmî kalıpların varlığını kabul etmemiz gerekecektir. Çünkü muntazam bir eser, kalıp olmaksızın icat edilemez. Eğer kalıp maddi olmazsa, ilmî ve manevi olmak zorundadır.

Yani o bir avuç toprak, bütün bitkilerin vücut yapılarını, şekillerini, yaratılış kurallarını, üzerindeki yaprakları, çiçekleri, meyveleri vs. bilmeli ve kudretiyle de atomları bu ilmî kalıplara sevk etmelidir.

Bu da ancak bir avuç toprağın, Allah'ın ilmi kadar bir ilme ve Allah'ın kudreti kadar bir kudrete sahip olması ile mümkündür.

Bir daha özetlersek: Toprakta çıkan bitkiler, çiçekler ve ağaçlar bir kalıptan çıkmışçasına mükemmel bir şekilde yaratılıyor. Göz önündeki bu harikulade yaratılışı gördükten sonra ya demeliyiz ki: "Bu nebatatı yaratan Allah-u Teâlâ'dır. Allah'ın nihayetsiz ilminde her bir bitki için manevi ve ilmî kalıplar vardır. Atomlar, kudretin sevgiyle bu kalıplara girerler ve bu şekilde nebatat halk edilir."

Eğer -hâşâ- Allah'ın varlığı inkâr edilirse, o hâlde gözümüz önündeki bu faaliyeti izah edebilmek için şu iki sözden birisi kabul edilmek zorunda kalınır:

1- Ya toprağın içinde her bir nebat için maddi kalıplar vardır. Toprak, o maddi kalıpları kullanarak bitkileri yaratır. Bu halde, bir saksı toprağın içinde bitkiler adedince maddi kalıpların varlığı kabul edilecektir.

2- Eğer toprağın maddi kalıbı yoksa ilmî ve manevi kalıpları olmalıdır. Yarattığı her bitkinin vücut yapısını ilmi ile bilmeli ve kudreti ile de zerreleri o manevi kalıplara sevk etmelidir.

Allah'ın nihayetsiz ilmini ve kudretini kabul edemeyip O'nu inkâr edenler, bir avuç toprağa Allah'ın ilmi kadar bir ilmi ve O'nun kudreti kadar bir kudreti verirken acaba utanmıyorlar mı?

Ya da gerçekten, her çeşit bitki için maddi bir kalıbının o toprakta bulunduğunu mu kabul ediyorlar?

Ya da saydığımız seçeneklerden başka bir seçenek mi var ki onunla bu eşyanın icadını izah ediyorlar?

Ya da her şeye gözlerini kapatarak "tesadüf" deyip mi geçiyorlar?

İşte Allah'ı inkâr ettiğinde neyi kabul etmek zorunda olduğuna bak ve bu fikrin ne kadar yanlış olduğunu gör!

DELİL 11: YARDIMLAŞMA DELİLİ

Şu âleme dikkat ile baktığımızda, varlıkların birbirinin yardımına koştuklarını görürüz. Atomlar hücrenin, hücreler organların, organlar bedeninin, bulutlar bitki ve hayvanların, hayvanlar insanların... her şey birbirinin yardımına koşar ve birbirinin işini tamamlar.

Hâlbuki başkasına yardım edebilmek için, ilk önce yardım edenin iradesi olmalı ve yardım etmeyi, yardım etmemeye tercih edebilmelidir. İradenin yanında kudreti de olmalıdır. Kudreti olmazsa yardım edemez.

Bunun yanında yardıma muhtaç olanı tanıyabilecek bir ilmi, onun çağrısını duyabilecek bir işitmesi, onu görebilecek bir gözü, ihtiyacını hissedebilecek bir şuuru ve daha bunlar gibi onlarca sıfatı olmalıdır.

Hâlbuki birbirlerinin yardımına koşan mahluklarda irade, kudret, işitme ve görme gibi sıfatlar yoktur. Hatta bir kısmının hayatları bile yoktur. O hâlde bu varlıkların bu yardımlaşmayı kendi başlarına ve kendi kendilerine yapmaları mümkün değildir. Demek onları yardıma koşturan, perde arkasında bir zat vardır ve olmalıdır.

Kâinattaki bütün hayat sahiplerini bir tarafa ayırsak, bu takdirde ortada hayatsız, şuarsuz, iradesiz ve kudretsiz bir topluluk kalır. Bu durumda zenginin fakire, kuvvetlinin zayıfa yardım etmesi misali, hayat sahibi olanların da hayatsız olanlara yardım etmeleri gerekir.

Hâlbuki hakikat bunun tam tersidir. Cansızlar, canlılara yardım ederler. Hayatsız ve iradesiz bir şeyin kendi hesabına yardım etmesi mümkün olmadığına göre, demek hepsi birer memurdur ve Allah'ın emriyle hareket ederler.

Mesela, bulutlar yağmurları ile yeryüzü ahalisinin yardımına koşarlar ve onları sularlar. Bu hadisede üç kaziyeden birisini kabul etmemiz gerekir:

1- Bulutlar; insanları, hayvanları ve bitkileri tanırlar ve merhamet göstererek onlara yağmur yağdırırlar. Tabi bunu yapabilmek için hayat, irade, kudret ve ilim gibi sıfatlara sahip olmaları gerekir.

2- Buluta yağmuru yağdırtan insanın kudretidir. İnsan buluta yağmur yağdırmasını emreder ve bulut da yağmuru yağdırır. Bu iki şık da kabul edilebilir değildir. Aklını kaybetmeyen hiç kimse, bu iki şıktan birini kabul edemez. O hâlde geriye sadece 3. şıkkı kabul etmek kalır.

3- Bulut Allah'ın bir memurudur. O'nun emri ile yeryüzü ahalisini sular. Yağmuru yapan da, yeryüzü ahalisine merhamet gösteren de Allah'tır.

İşte bulutların yeryüzünün yardımına koşmaları gibi, bütün eşya da birbirinin yardımına koşarlar. Şuarsuz, hayatsız, iradesiz, ilimsiz, kudretsiz... mahlukların kendi kendilerine bu şefkatli yardımı yapabilmeleri mümkün değildir. İşte onların bu yardımlaşmayı yapmaktaki âcziyetleri ispat eder ki, perde arkasında bir zat vardır ve onları birbirlerinin yardımına koşturan O zattır.

Âlemde gözüken yardımlaşma hakikatinin misalleri saymakla bitmez. Biz sadece numune olması için bir misal verip Allah'ı inkâra yeltenen kişiye bazı sorular soracağız:

Kökün iki tane vazifesi vardır. Birisi, ağacı ayakta tutmaktır. Diğeri ise, ağaca lazım olan maddeleri topraktan almaktır. Lakin iğne yapraklı ağaçların (ardıç, çam gibi) yetiştiği topraklar asit karakterli olduğundan, kök lazım olan maddeleri topraktan alamaz.

İşte ağaç bu sıkıntı içinde kıvrılırken, birden bir mantar gider ve ağacın köküne yerleşir. Ağaca lazım olan maddeleri onun için hazırlar ve ağaca takdim eder. Ağaç da bu iyiliğe karşı ürettiği şekerin bir kısmını ona verir.

Eğer anlatılan bu yardımlaşma hakikatinin faili olan Allah'ı kabul etmezsen, şu sorularımıza cevap ver de görelim!

1- Mantar, ağacın bu sıkıntısını nereden biliyor? Elbette bunu bilmesi mümkün değildir. Zira bilmek, ilim sıfatına sahip olmak ile mümkündür. Mantarın ise ilmi yoktur. Yoksa sen, kendinden dahi haberi olmayan mantarın, İbni Sina kadar ilmi olduğunu mu iddia ediyorsun? Gerçi bunu o bile yapamazdı.

2- Hadi ilmi var ve ağacın sıkıntısını biliyor diyelim. Lakin ağaca yardım etmek merhametin eseridir. Merhameti olmayan yardım etmez. Hâlbuki mantarın merhameti yoktur. Yoksa sen, mantarda hadsiz bir merhametin varlığını da mı kabul ediyorsun?

3- Haydi ilim ile beraber merhameti de var diyelim. Acaba kökün yapamadığı işi, o nasıl yapıyor ve ağaca lazım olan maddeleri nasıl üretiyor? Yoksa mantarın sonsuz bir kudreti mi var, bunu da mı kabul ettin?

4- Evvela, acaba mantar, ağaca lazım olan maddeleri nereden biliyor? Hangi mektepte botanik okumuş? Mesela sen ağaca hangi maddelerin lazım olduğunu biliyor musun? Eğer bilmiyorsan şu soruyu sorabiliriz: Acaba mantar senden daha mı akıllı?

5- Acaba ağacın, bu iyiliğin altında kalmayıp ürettiği şekerin bir kısmını mantara sunması onun minnettarlığının bir eseri midir? Yani bu ağaç, iyiliğin altında kalmayacak kadar izzetli bir ağaç mıdır?

Daha bunlar gibi onlarca soru sorabiliriz. Herhâlde artık anlaşılmıştır ki, Allah'ı inkâr eden, işte bu kadar hezeyanları kabul etmek zorunda kalır.

DELİL 12: HİKMET DELİLİ

Şu âlemde yaratılan her varlıkta kendine mahsus bir gaye, bir maksat, bir fayda ve bir netice takip edilmektedir. Hiç bir varlıkta bir abes, bir gayesizlik, bir manasızlık ve israf sayılabilecek herhangi bir şey gözükmemektedir. Elbette akılsız ve şuursuz sebeplerin, bu gayeleri ve maksatları kendi başlarına takip edebilmeleri ve eşyayı bu şekilde hikmetle yaratmaları mümkün değildir. O hâlde bu durum ispat eder ki, perde arkasında hikmet sahibi bir zat vardır ve bu eşyayı hikmetle icat eden de O'dur.

Hikmet delili ile ilgili ciltler dolusu kitap yazılabilir, çünkü yaratılan her mahluk vücudu ile bu hikmetin varlığına şahadet etmektedir. Bizler bu makamda sadece bir sivrisineğe bakacağız. Aslında sivrisineğin vücudundaki hikmet ile ilgili de özel bir kitap yazılabilir ve yazılmıştır da. Bizler, hikmet delilini bir parça da olsa tefekkür edebilmek için sadece, sineğin bir iki özelliğinden bahsedeceğiz:

Sivrisinek son derece hassas ısı algılayıcıları ile donatılmıştır. Binde birlik (1/1000) bir sıcaklık değişimini dahi hissedebilir. Bu algılama ışığa bağlı olmadığından dolayı, karanlık bir odada bile kan damarını bulabilir.

Kan damarını buldu mu, ilk önce hortumcukları vasıtasıyla noktayı seçer. Deriyi ise sanıldığı gibi basınçla değil, üst çene ve dişlerinin bulunduğu alt çenesi ile yarar. Testere gibi ileri geri hareketler ile deriyi keser ve açılan yaraktan iğnesini kan damarına sokar. Şıngaya benzeyen iğnesi ise bir kılıfla korunmuştur. Kan emme sırasında bu kılıf iğneden sıyrılır.

Burada büyük bir problem vardır ki, o da kanın pıhtılaşmasıdır. Zira insan vücudu, yine bir hikmetten dolayı, akan kanı pıhtılaştırma özelliğinde yaratılmıştır. Bu sayede, bir yeri kanayan insan kan kaybından ölmez ve akan kan bir müddet sonra pıhtılaşarak durur. Eğer sinek kanı emerken kan pıhtılaşarsa sinek beslenemez. Sivrisinek bunun da önlemini almıştır. Avının vücudundaki pıhtılaşmayı önleyecek bir sıvıyı, damardan açtığı deliğe bırakır ve bu sıvı kanın pıhtılaşmasını önler. İşte kaşıntıya sebep olan da bu enzimdir.

Şimdi, Allah'ı inkâra yeltenen kişiye soruyoruz:

1- Yıllarca eğitim almış hemşireler bile birçok defa damarı bulamamakta, iğneyi yanlış yere saplamaktadır. Buna rağmen hiç bir eğitim almayan sivrisinek hedefini asla şaşırmaz. Sineğe bu dersi kim vermiştir?

2- Eğer ısı algılayıcıları sayesinde bu işi yapıyor dersen, biz de deriz ki: Bu son derece gelişmiş olan ısı algılayıcılarını onun vücuduna hikmetle kim yerleştirdi? Sakın tabiat deme! Çünkü kör, sağır, cansız, şuursuz tabiat böyle hikmetli bir fiile, hem de milyonlarca fertte sahip olamaz.

3- Daha önce dediğimiz gibi, bu ısı algılayıcıları ışığa bağlı olarak çalışmıyor. Gece de sıcaklık değişimini hissedebiliyor. Eğer ışığa bağlı olsaydı, sinek gece beslenemezdi. Gündüz ise onu gören avı tarafından zaten beslenemezdi. Bu ise sivrisineğin sonu demektir. Acaba onun beslenebilmesi için ısı algılayıcılarını ışığa bağlı kılmayan ve karanlıkta da çalışmasını tasarlayan hikmet sahibi sanatkâr kimdir?

4- Sineğin, ufacık iğnesini koruması için bir kılıfı vardır. Acaba bu kılıfı hangi terzi ona dikti?

5- Sinek, deriyi delmek için ise dişini ve çenelerini kullanır. Acaba dişini ve çenelerini kullanmayı ona kim öğretti? Hatta bundan da önce, onun vücudunda bu dişi ve çeneyi hikmetle kim yarattı?

6- Belki de en önemlisi, kanın pıhtılaşmasını önleyen enzimi, açtığı delikten içeriye bırakmasıdır. İlk önce, sinek kanın pıhtılaşacağını nereden biliyor? Hadi biliyor, pıhtılaşmayı önleyen enzimi üretecek tezgâhı ve fabrikayı vücuduna kim yerleştirdi? Sadece tezgâhın olması da yetmez, zira kanın pıhtılaşmasını önleyecek sıvının formülünü bilmek için âdeta bir kimyager olmak gerekir. Sivrisinek acaba hangi kimya okulunu bitirdi?

Şimdi sana bir teklifimiz daha var. Gel, sineğin Allah'ın bir mahluku olduğunu kabul et. Ve bu kabul ile de yüzlerce sorulara cevap bulma derdinden kurtul!

DELİL 13: RIZIK VERME DELİLİ

Bir odaya girseniz ve odanın tam ortasında kurulmuş bir sofraya görseniz. Sofra öyle zengin de olmasa; üzerinde bir parça ekmek, biraz zeytin ve bir bardak da su olsa. Acaba bu sofranın tesadüfen ve kendi kendine şans eseri kurulduğuna sizi ikna edebilirler mi? Acaba bütün dünya toplansa: "Bu sofrayı kimse kurmadı, bu sofraya kendi kendine bu şekli aldı." dese, sizi inandırabilirler mi? Yoksa hepsine güler geçer miydiniz?

Elbette inanmaz ve güler geçerdiniz. Çünkü bir sofranın kendi kendine oluşması mümkün değildir. Sofra basit bile olsa! Şimdi şunu soralım: Acaba en basit bir sofraya dahi kendi kendine kurulamazsa, yeryüzü sofrasının kendi kendine bu şekli alması hiç mümkün müdür?

Evet, bu dünya öyle bir misafirhanedir ki, yeryüzü onun bir sofrası ve bahar o sofranın bir gül destesidir. Her bir bahçeyi bir kazan kabul ettiğimizde, bu sofrada milyonlarca kazan vardır. Her bir ağacı bir kap kabul ettiğimizde, bu sofrada milyarlarca kap vardır. Bal arıları bu sofranın tatlıcıları; denizler bu sofranın taze et ambarı; keçiler, koyunlar, inekler bu sofranın süt çeşmeleri ve bütün yeryüzü ahalisi bu sofranın misafirleridir. Böyle bir sofranın tesadüfen kurulması ve her mahlukun kendine layık rızık bu sofrada bulunması hiç mümkün olabilir mi?

Yeryüzü öyle haşmetli bir sofradır ki, bir bahar mevsiminde dünyamıza gönderilen yiyecekleri eğer gücümüz olsa da vagonlarda toplayabilseydik, bu vagonların uzunluğu Dünya ile Ay arasındaki mesafenin 130 misli; Dünya ile Güneş arasındaki mesafenin de 1/3'ü kadar olurdu. Böyle bir treni, üstüne oturtmak için şu andaki mevcut tren yollarının 40 misli uzunluğunda raylara ihtiyacımız vardır. Şimdi, bu yeryüzü sofrasında beslenen mahluklardan bir kaç numuneyi görelim:

Bir apartmanın 6. katına iki yüz litre su çıkartmak isteyen bir adam, her seferinde on litrelik iki kova su çıkartmak şartıyla, bu apartmanın altıncı katına on defa inip çıkması gerekir. Fakat bu iş, sıcak yaz günlerinde, orta büyüklükteki bir huş ağacının her gün yaptığı alelade bir iştir. Bir huş ağacı her gün 200 litre suyu en üst dallarına kadar taşır. Acaba bu huş ağacına her gün 200 litre su içiren ve bu suyu en üst dallarına kadar taşıyan kimdir?

On dönümlük bir kayın koyu ormanında ise 25-30 m yüksekliğinde yaklaşık 400 ağaç vardır. Bu ağaçlardan buharlaşan su, büyüme mevsiminde 2.000 tonu geçmektedir. Bu miktardaki suyu on tonluk iki yüz tankere doldurabiliriz. Buharlaşan su elbette ki kök, gövde ve dal içinden 20 metre yüksekliğe taşınmaktadır.

Acaba bu kadar suyu kaç işçi, kaç kova ile kaç defa taşıyabilecek ve ter dökenecek? Bir de yeryüzündeki bütün ağaçların tepesine suyun taşınmasını düşünün! Acaba bu işleri tesadüfe isnat etmek mümkün müdür? Bir tek ağaca su içirilmesini bile tesadüf ile izah edemezken, yeryüzündeki bütün ağaçların ve bitkilerin sulanmasını ve onlara diğer rızıklarının da mükemmelen gönderilmesini nasıl tesadüf ile izah edebiliriz?

Rızık verme delili bütün dünyayı kuşatmıştır. Bu delilin misalleri saymak ile bitmez. Rızık mükemmel bir şekilde verilen her bir mahluk bu delilin birer şahididir. Bizler, son derece ilginç bir misalle bu delili tamamlamak istiyoruz:

Amerikan karıncaları buldukları yaprakları parçalarlar ve ufak parçaları yuvaya getirirler. Yuvadaki karıncalar da bu yaprakları çiğner ve meydana getirdikleri yeşil hamuru, ağızlarının altındaki ufak bir torbada sakladıkları artıklarla karıştırırlar. Buna yuvadaki pislikleri ve diğer ölü böcekleri de ilave ederler. Neticede besleyici bir hamur elde ederler. Zamanla bu hamur küflenir ve üzerinden mantarlar çıkmaya başlar.

Yeni doğan bir karınca beyi, yeni bir koloni kuracağı zaman uygun bir yer arar ve bu yeri bulduğunda oraya ağzındaki torbadan daha önce hazırlamış olduğu mantar ezmesini bırakır. Sonra da bu mantarın içine yumurtlar. Daha sonra da bu yumurtalardan birkaçını kırar. Bu hummalı faaliyetin sebebi şudur: Bir müddet sonra yumurtadan çıkan karıncalar gıdalarını hazır olarak bulacaklardır.

Bütün hayvanlar bir tarafa, sadece şu yeni doğan karıncaların rızıkının nasıl münasip bir vakitte onlara yetiştirildiği tefekkür edilse, Allah'a iman etmek için kâfi olmaz mı?

DELİL 14: DENGE DELİLİ

Şu âlemde gözükten kusursuz denge, bu dengeyi kuran Cenab-ı Hakk'ın varlığına güneş gibi bir delildir. Şöyle ki: Şu âlemdeki her varlık; mikroorganizmalardan, bitki ve hayvanlara varıncaya kadar her şey bu dünyayı istila etmek istemektedir. Hâlbuki onların bu istila meyli ve arzusu, bir kuvvetin setti ile önlenmekte ve her biri bir limiti geçmemektedir.

Mesela, bir mikroorganizma uygun şartları bulduğunda 44 saat içinde 5000 Dünya ağırlığında bir büyüklüğe ulaşabilmektedir. Eğer bu mikroorganizma dilediği gibi büyüyebilseydi tek başına şu âlemi istila edebilirdi. Ancak diğer canlıların hayat haklarının korunması için bu mikroorganizmaya müsaade edilmemiş ve çeşitli düşmanlarla mücadele etmek zorunda bırakılarak dünyayı istilasının önüne geçilmiştir.

Denizlerde milyonlarca yumurta yumurtlayan balıklara da bir sınır getirilmiştir. Eğer bir sınırlama getirilmeseydi, her bir balık türü denizleri kendi cinsiyle istila ederdi ve denge de yerle bir olurdu. Mesela, istakoz bir yılda 7 milyon yumurta yumurtlar. Eğer bunların hepsi istakoz olsaydı, birkaç senede denizler istakozla dolar taşardı. Mezgit balığı da senede 6 milyon yumurta yumurtlar. Eğer bütün mezgitle yaşasaydı bir seneye kalmaz denizler mezgitle dolardı. Oysa altı milyon mezgitten ancak bir düzinesi hayatta kalabilmekte ve diğerleri hayvanlara yem olmaktadır. Eğer balıklar ve diğer deniz canlıları diledikleri gibi çoğalsalardı, bir sene içinde denizlerin dörtte üçünün canlılarla dolup taşacağını, karaları da suların istila edeceğini kestirmek herhâlde güç olmaz. Ancak buna müsaade edilmemekte ve denizlerde muhteşem bir denge hâkim olmaktadır.

Bir cins ev faresinin bir sene içerisinde 400'e, ikinci senede ise 65.000'e ulaşabileceği tespit edilmiştir. Eğer farelerin üremesi ve çoğalmasının önüne geçilmeseydi, iki sene içerisinde yeryüzünü iki karış fare kaplardı.

Bir vakit Avustralya'ya, bahçelerin etrafında çit olarak kullanılmak üzere bir tür kaktüs getirildi. Bu kaktüs kısa bir zamanda o kadar çoğaldı ki, İngiltere kadar bir alanı kapladı. Tarlaları ve ekinleri helak etti. Her ne yapıldıysa da çoğalması bir türlü önlenemedi. Nihayet böcek bilimcileri yardıma çağrılarak araştırmalar yapıldı ve araştırmalar sonucunda görüldü ki, bu kaktüsün anavatanındaki çoğalmasını engelleyen şey, üzerinde yaşayan bir nevi böcekmiş.

Daha sonra o böceğin, Avustralya'daki bu kaktüsün üzerinde yaşayabileceği hayat şartlarını hazırlayarak, o böceğin Avustralya'da çoğalmasını sağladılar ve böylece kaktüsün çoğalmasını da önlemiş oldular.

Heyhat! Koca insanların yapamadığını küçücük bir böcek yaptı ve dengeyi korudu...

Ya Dünya atmosferindeki oksijen dengesine ne demeli! Atmosferde % 21 oksijen, % 77 azot ve %2 oranında da diğer gazlar vardır. Eğer oksijen %21 oranında değil de biraz daha fazla olsaydı, ocağı yakmak için kibriti çaktığınızda Dünya'yı yakabilirdiniz. Ya da biraz daha az olsaydı, boğazımıza bir ip geçirilmiş gibi nefessiz kalırdık.

Misalleri çoğaltmak, hatta kâinattaki denge ile ilgili bir kitap yazmak mümkündür. Zaten her fennin konusu bu denge olup her fen bu dengenin varlığına sadık bir şahittir. Bizler, âlemdeki denge ile ilgili diğer binlerce örneği ilgili fenlerin kitaplarına havale ederek, Allah'ı inkâr etmeye yeltenen kişiye şimdi soruyoruz:

Böyle ince bir dengenin tesadüfen oluşması ve binlerce yıldır tesadüfen devam etmesi mümkün müdür?

Eğer mümkün değilse, kâinattaki hayret verici bu dengeyi kim kurdu?

Varlıkların kâinatı istila etme meylini kim durduruyor ve onların âlemi istila etmesini kim önüyor?

Biz Allah diyoruz, peki ya siz?

DELİL 15: TERBİYE DELİLİ

Bir apartmanın en üst katından aşağıya ipler ile inen komandoları gördüğümüzde hayret eder ve alkışlarla onları tebrik ederiz.

Acaba bir örümcek, komandonun yaptığı işten daha mükemmelini yapmıyor mu? Ördüğü ipek iplik ile bir çırpıda aşağıya iner ve bir çırpıda yukarıya çıkar. Bir komando asla örümceğin hızına yetişemez, belki de örümceğe ancak bir çırak olabilir. Örümcek avını avlamak için kendini iplikle ağaca bağlar ve avının üstüne atlar. İpliği, hem kendini hem de avını taşıyacak kuvvettedir. Avları ağına yapışırken, o ayağına sürdüğü bir sıvı ile ağına yapışmaktan kurtulur.

Örümcekte olduğu gibi, şu âleme dikkat ile baktığımızda görürüz ki: Her bir mahlukun kendine ait bir vazifesi ve kendine mahsus hayat şartları vardır. O mahluk dünyaya gelir gelmez hemen o vazifeyi görmeye başlıyor ve hayat şartlarıyla da tam bir uyum sağlıyor. Âdeta başka bir âlemde terbiye edilmiş gibi vazifesinde asla şaşırılmaz ve bir an bile geri kalmaz. İşte bu hâl ispat eder ki: Onları terbiye eden, onlara vazifelerini öğreten ve onları hayat şartlarına muvafık kılan, perde arkasında bir zat vardır. O zatın varlığı kabul edilmeksizin göz önündeki bu terbiyeyi izah etmek, asla mümkün değildir.

Bu hakikati daha iyi kavrayabilmek için şimdi bir bal arısının terbiyesine bakacağız ve bu terbiyeden Cenab-ı Hakk'ın varlığına pencereler açacağız:

Bal arısı durmadan, dinlenmeden çalışır. Günde 20.000 çiçeği ziyaret eder. Ömründe 2.000.000 km'lik bir yolu kat eder. Bu meşakkatli çalışmanın neticesi olarak da, bal gibi tatlı bir gıdayı bizlere takdim eder. Şimdi Allah'ı inkâr eden kişiye soruyoruz:

1- Arıya bal yapmayı kim öğretti? Bütün insanlar toplansa bir gramını bile yapamayacağı balı, bu zehirli böcek nasıl yapıyor? Yoksa bizden daha mı akıllı?

2- Arının sadece bal yapmasını bilmesi de kâfi değildir. Çünkü bu faaliyette bal tek başına düşünülmemiştir. Zira bal insana menfaatli olarak yaratılmıştır. O hâlde balı yapanın insandan haberdar olması ve vücut yapısını bilmesi lazımdır. Hâlbuki arıda böyle bir ilim yoktur. Yoksa arının insanları tanıdığını ve vücut yapılarını bildiğini mi iddia ediyorsun?

3- Balı yapıp insanlara yedirmek; rahmetin, şefkatin ve acımanın bir eseridir. Hâlbuki arının bize karşı ne merhameti ve ne de şefkati vardır. Buna delil ise, fırsatını bulduğunda zehirli iğnesi ile bizi sokmasıdır. Arı bize merhamet etmiyorsa, o hâlde bize karşı şefkat gösterip merhamet eden ve arıdan balı çıkartan kimdir?

4- Arı, çiçeklerin aşılmasında da büyük bir vazife üstlenir. Çiçek tozlarını bir çiçekten başka bir çiçeğe taşıyarak üremelerini sağlar. Bir çiçeğe konduğunda yapışkan ve sık olan tüylerine çiçek tozları bulaşır. Sonra aynı cinsin farklı ferdine konarak çiçek tozlarını ona bulaştırır. Bu vazifenin icrasında ise ilginç bir görüntü oluşur.

Şöyle ki: Bal arısı mesela, ilk önce bir gül çiçeğine konmuşsa, o civardaki diğer gül çiçekleri bitinceye kadar başka bir türe konmaz. Bunun sebebi ise şudur: Eğer farklı çiçeklere konsaydı, çiçek tozları farklı türlere taşınacağından dolayı aşılama meydana gelmeyecek ve çiçeklerin nesli tükenenecekti. Şimdi soruyoruz: Acaba bal arıları çiçekleri nasıl tanıyor? Çiçeklerin neslinin devamı için bu yorucu seyahati niçin yapıyor? Aşılama vazifesine uygun olan kılları vücuduna kim taktı?

5- Bal arısının küçücük karnında balı pişirmek ve azaları tahrip etme kabiliyetinde olan zehre bulaştırmamak harika bir fiildir. Akılsız bir böcek böyle harika fiilin faili olabilir mi?

Şimdi, bal arısının terbiyesinden başka bir sahne ile devam ediyoruz:

Peteklerdeki yavru bal arılarının dünyaya gelebilmesi için kovadaki sıcaklığın 35 derece olması gerekir. Eğer sıcaklık 30 dereceye düşerse bütün yavrular ölür. Ya da 40 dereceye çıkarsa bu sefer de ya ölüm ya da sakatlıklar meydana gelir. Evet, petek sıcaklığı tam 35 derecede olmalıdır.

Peki ama, bu sıcaklık hiç düşmez veya artmaz mı? Elbette düşer ve artar. Ama bal arıları bunun da çaresini bulmuşlardır. Sıcaklık 30 dereceye düştüğünde peteklerin üstünde titreyerek sıcaklığın 35 dereceye çıkmasını sağlarlar. Âdeta kovan için bir soba görevi görürler. Eğer sıcaklık 40 dereceye yükselmişse bu sefer de kanatlarını çırparak kovayı serinletirler. Bu sefer de bir fan vazifesi görürler.

Şimdi, bu terbiyeyi tesadüfe havale eden kişiye tekrar soruyoruz:

1- Arılar petek sıcaklığının 35 derece olması gerektiğini nereden biliyorlar? Muhtemelen bu satırları okuyuncaya kadar siz bile bilmiyorsunuzdur. Mahlukatın en akıllısı olan insanın bilmediği bir şeyi, bir böcek nereden bilebilir?

2- Haydi biliyorlar diyelim. Peki, sıcaklık düştüğünde petekler üzerinde titreyerek kovayı ısıtma tekniğini nereden öğrenmişler?

3- Ya da sıcaklık yükseldiğinde kanatlarını çırparak kovayı serinletmeyi onlara kim öğretmiş?

4- Hepsinden önce, arıların sıcaklığı ölçmeleri için dereceleri mi var? Yoksa -ki yok, çünkü biz bugüne kadar derece taşıyan bir arı görmedik- sıcaklığı nasıl ölçüyorlar?

5- Yavru arıların yaşaması onlar için niçin bu kadar önemli? Yavru arılarla uğraşacaklarına, niçin bir iki hafta sonra ayrılacakları dünyadan lezzet almaya çalışmıyorlar? Onları vazifeli bir asker gibi çalıştıran kim?

Bizler sadece bal arısına ve onda yapılan terbiyeden bir-iki kısma baktık. Bal arısının diğer hususiyetleri hakkında da onlarca sayfa yazılabilir ve yüzlerce soru sorulabilir. Bir tek bal arısındaki terbiye bile izah edilemezken karşımıza ipek böceğinden kuşlara, balıklardan böceklere ve hayvanlardan bitkilere kadar sayısız mahlûk ve her birine yapılan farklı terbiyeler çıkıyor.

Acaba hiç mümkün müdür ki, böyle yüz binler farklı terbiye, tesadüfün işi olsun ya da bu varlıklar kendi kendilerine bu işleri öğrenmiş olsunlar? Aklını kaybetmeyen birisi buna hiç imkân verebilir mi?

DELİL 16: SEBEP-NETİCE DELİLİ

Bir çocuk görseniz tek eliyle bir treni çekiyor. Hemen dersiniz ki: “Bu treni çeken bu çocuk olamaz, çünkü bu treni çekmek için gereken güç bu çocukta yoktur. O hâlde benim göremediğim başka bir kuvvet olmalıdır. Bu çocuk sadece o kuvvetin bir perdesidir...”

Sizlere bu muhakemeyi yaptırtan şey, sebep ile netice arasındaki dengesizliktir. Bu misaldeki çocuk, sebeptir; treni çekmesi ise neticedir. Sebebin gayet zayıf ve âciz olması, neticenin meydana gelebilmesi için ise büyük bir kuvvete ihtiyaç duyulması; o sebebi, faillik makamından kovar ve başka bir failin varlığını ispat eder. Sizler bu kuvvet sahibini bizzat görmesiniz de varlığından şüphe etmezsiniz, çünkü icraatı göz önündedir.

Acaba şu âlemde bundan daha hayret verici işler olmuyor mu? Elbette oluyor, hem de daha ilginçleri...

Küçücük tohumlardan dağ gibi ağaçlar çıkıyor. Ağaçların kupkuru dallarına renkleri farklı, tatları farklı ve şekilleri farklı meyveler takılıyor. Simsiyah toprak âdeta bir kazan oluyor ve içinde her türlü sebze pişiriliyor. İnsanın bütün hayat macerası ve öğrendiği her şey, hardal tanesi kadar küçük olan hafızasında kaydediliyor. Bir damla sudan insan yaratılıyor...

Evet, saymakla bitiremeyeceğimiz kadar harika işler her zaman gözümüz önünde yaratılıyor. Neticeleri meydana getiren sebepler gayet adi, âciz, basit, cansız ve fakir iken; onlardan meydana gelen neticeler gayet sanatlı, hikmetli ve kıymetli oluyor. İşte bu hâl ispat eder ki: Bu neticeleri yaratan bu sebepler değildir. Bilakis bu işleri yapan Allah-u Teâlâ’dır. Sebepler ise sadece Allah’ın kudretine birer perdedir.

Bu meseleyi daha iyi anlayabilmek için bir misal üzerinde tefekkür edelim:

200 gram ağırlığındaki Altın yağmur kuşu her yıl Alaska\’dan Hawai\’ye 4000 km’lik bir göç yapar. Bu yolu 88 saat (3,5 gün) boyunca hiç durmadan kanat çırparak kat eder. Bilim adamları, kuşun bu yolculuğu tamamlayabilmesi için yakıt olarak kullanacağı 82 gram yağının olması gerektiğini hesaplamışlardır. Oysa Altın yağmur kuşunun sadece 70 gram yağı vardır. Buna rağmen hiç bir Altın yağmur kuşu yakıtı bittiği için denize düşmez. Acaba bunun sırrı nedir?

Altın yağmur kuşları ‘V’ şeklinde dizilerek sürü halinde uçarlar. Bu uçuş şekli hava direncini azaltarak kuşlara % 23\’lük bir enerji tasarrufu sağlar. Bu durumda, yere indiklerinde fazladan 6-7 gram yağları daha kalmış olur. Bu artan yağ ise rüzgârların ters yönden esme ihtimali durumunda kullanılacak yedek yakıttır.

Şimdi bir kıyas yapalım: Altın yağmur kuşu 70 gr yağ yakarak 4000 km uçabilirken, bir Boeing 737-800 uçağının aynı mesafeyi uçabilmesi için 16 tondan fazla yakıtı ihtiyacı vardır. Ancak bu uçağın yakıt kapasitesi 14,2 ton olduğu için, araç yakıt ikmali yapmadan böyle bir uçuşu gerçekleştiremez.

İşte bu misalde, Altın yağmur kuşu bir sebeptir. Netice ise onun yaptığı faaliyet ve seyahattir. Altın yağmur kuşu, adından da anlaşılacağı gibi bir kuştur. Akı, zekâsı, kudreti, kuvveti vs. yoktur. Hâlbuki yaptığı uçuş, ancak son derece bir bilgi ve kuvvet ile tamamlanabilecek bir yolculuktur. İşte, neticenin husulü için bir ilme ve kuvvete ihtiyaç olması, buna karşılık sebep olan Altın yağmur kuşunda böyle bir ilmin ve kuvvetin olmayışı ispat eder ki: Altın yağmur kuşu bu seyahati kendi başına yapmıyor, bu seyahat ona yaptırılıyor.

Şimdi ey Kâfir! Eğer Altın yağmur kuşunun bu seyahati Allah’ın yardım ve inayeti ile yaptığını kabul etmiyorsan, şu sorularımızın cevabını ver de görelim:

1- Altın Yağmur kuşu göç mevsimi geldiğini nasıl anlıyor?

2- Eğer yollarda tabelalar olmasaydı biz asla yolumuzu bulamazdık. Hatta birçok defa tabelaları takip ettiğimiz ve harita kullandığımız hâlde kayboluyoruz. Mezkûr kuş ise asla yolunu şaşırıyor. Acaba yolunu hangi tabelaları takip ederek buluyor?

3- 88 saat hiç durmadan kanat çırpıp son derece güç bir iştir. İnsanların en dayanıklısı olan maraton koşucuları bile en fazla 40-50 km'lik bir koşu yapabilirler. Acaba bu kuş kendi kendine böyle dayanıklı bir yapıya nasıl kavuşmuş?

4- Seyahati için lazım olan 70 gr yağ vücutunda kim depo etmiş?

5- Rüzgârın tesirini kıran 'V' şeklindeki uçuşu onlara kim öğretti?

6- İnsanların yaptığı uçak, Altın yağmur kuşu ile kıyas bile edilemez. Hâl böyle iken uçağın bir mühendisi olacak da, Altın yağmur kuşu tesadüfün eseri mi olacak?

7- Altın yağmur kuşunun 70 gr yağ ile yaptığı bu seyahati, medeniyetin harikası olan uçaklar 16 ton yakıt ile yapabiliyorlar. O hâlde diyebiliriz ki, bu kuşun sanatkârı olan zat son derece hikmetli ve iktisatlıdır. Acaba hikmet ve iktisat sahibi olarak Allah'tan başka bir sanatkâr gösterebilir misin?

Şimdi sizler de sebep ve neticeler arasındaki uyumsuzluğu tefekkür edin. Bu tefekkürünüzde şu hadiselerle bakabilirsiniz: Bulut sebeptir, yağmur netice; yumurta sebeptir, tavuk netice; beyin sebeptir, orada bir kütüphanenin yazılması netice; zerreler sebeptir, seslerin nakli netice; bal arısı sebeptir, bal netice; ipek böceği sebeptir; ipek netice...

Tefekkürünüz esnasında, sebeplerin ne kadar basit, cansız, cahil, âciz vs. olduğunu, neticelerin ise son derece harika olup ilmin ve kudretin eserini gösterdiğini düşünün! Daha sonra da bu sebepler arkasında iş yapan zatı, yani Allah-u Teâlâ'yı akıl gözü ile görün!

DELİL 17: TEMİZLİK DELİLİ

Bir sokak görseniz, bir süpürge tarafından temizleniyor ve her tarafı tertemiz yapılıyor. Ancak sizler süpürgeyi tutan eli göremiyorsunuz. Bu durumda, acaba bütün dünya toplansa ve bu sokağı bizzat süpürge'nin kendisinin temizlediğini iddia etse, buna inanır mısınız? Süpürge'nin bizzat kendisinin bu sokağı süpürdüğüne sizi ikna edebilirler mi? Elbette hayır! Hatta bu iddiaya gülersiniz. Çünkü:

Sokağı süpürmek için hayat sahibi olmak lazımdır. Hayatı olmayan sokağı süpüremez. Hâlbuki süpürge'nin hayatı yoktur.

Hem süpürge'nin kuvveti olmalıdır. Kuvveti olmayan, süpürgeyi hareket ettiremez. Hâlbuki süpürge'nin kuvveti de yoktur.

Hem süpürge'nin iradesi olmalıdır. Temizlemeyi temizlememeye tercih edebilmelidir. Hâlbuki süpürge'nin iradesi de yoktur.

Hem süpürge'nin ilmi olmalı, süpürmeyi bilmelidir. Hâlbuki süpürge'nin ilmi de yoktur.

Süpürge'nin merhameti de olmalıdır. Bu merhamet sebebiyle sokak sakinlerine acımalı ve onları pislikten kurtarmak için bu fiili gerçekleştirilmelidir. Hâlbuki süpürge'nin merhameti de yoktur.

Hem süpürge'nin hikmeti olmalı, faydayı ve menfaati tercih edebilmelidir. Görmesi olmalı, sokağı görebilmelidir. İşitmesi olmalı, sokak sakinlerinin feryadını işitebilmelidir. Hikmeti, görmesi ve işitmesi olmayanın; sokağı temizleme fiiline hakiki fail olması mümkün değildir. Ayrıca bunlar gibi daha birçok sıfatı olmalıdır.

Hâlbuki bu sıfatların hiçbiri süpürge'de yoktur. İşte süpürge'nin bu sıfatlara sahip olmamasından dolayı, süpürgeyi tutan eli görmesek de bu hikmetli faaliyeti süpürgeye değil, bu sıfatları taşıyan bir faile veririz. O eli görmememiz onun yokluğuna delalet etmez. Bilakis bu hikmetli faaliyet onun varlığına delalet eder ve onu ispat eder.

Acaba, küçücük bir sokağı temizlemek gibi basit bir fiil dahi süpürgeye isnat edilemez ve mezkûr sıfatlara sahip bir zatın varlığı kabul edilirse. Nasıl olur da bu koca kâinatı ve kâinatın sokaklarından biri olan Dünya'yı temizlemek, süpürge hükmündeki sebeplere havale edilebilir.

Evet, bu kâinat ve bu Dünya, daima işler büyük bir fabrika ve her vakit dolar boşalır bir han ve bir misafirhanedir. Hâlbuki böyle işlek fabrikalar, hanlar ve misafirhaneler enkazlarla ve süprüntülerle çok kirleniyor. Eğer pek çok dikkat ile bakılmazsa ve temizlenmezse içinde durulmaz, insan onda boğulur. Hâlbuki bu kâinat fabrikası ve dünya misafirhanesi o derece pak, temiz ve kirsizdir ki; lüzumsuz bir şey, menfaatsiz bir madde, tesadüfî bir kir, içinde bulunmaz. Bulunsa da çabuk bir şekilde temizlenir. Demek bu fabrikanın öyle bir sahibi vardır ki, bu koca fabrikayı ve bu büyük sarayı, küçücük bir oda gibi süpürtür ve temizler.

Bir insan bir ay yıkanmazsa, küçük odasını bir ay süpürmezse çok kirlenir ve pislenir. Hâlbuki bu âlemde hiçbir kir ve pislik yoktur. Demek bu âlem sarayındaki paklık ve temizlik, hikmetli ve dikkatli bir temizlikten ileri geliyor. Eğer o daimi temizlik ve dikkat ile bakmak olmasaydı, bir senede bütün hayvanların yüz bin milletleri yeryüzünde boğulacak, uzaydaki yıldızların enkazları ölüme sebebiyet verecek ve dağlar büyüklüğündeki taşları başımıza yağdıracaklardı...

Hâlbuki bu âlem Allah'ın Kuddûs isminin tecellisi ile yıkanmış ve temizliği ile Allah'ın varlığına bir şahit olmuştur. Gelin şimdi şu âleme dikkat ile bir bakın:

İşte denizler! Her günler binlerce balık ölür; ama hiçbir cenaze göremezsiniz.

İşte ormanlar! İçlerinde yüz binlerce hayvan yaşar, her gün binlercesi doğar ve binlercesi ölür; ama kirlilik eseri yok.

İşte hava! Onlarca zehirli gaz vardır; ama hiçbiri havayı kirletemez.

İşte uzay! Uzaya baktığımızda da asla bir çöplük göremeyiz. Bunun sebebini bilim adamları şöyle izah ederler: Galaksiler birbirlerinin içinden geçerlerken, bilim adamlarının “halı temizleme” diye isimlendirdikleri bir hadise cereyan eder.

Kendi önündeki bir galaksinin içinden, yüksek hızla geçen bir galaksi bu hız sebebiyle diğer galaksideki gaz ve toz bulutlarını elektrikli bir halı süpürgesi gibi çeker ve temizler. Daha sonra da bu tozları kendi içindeki yeni yetişen yıldızlara gıda olarak sunar.

Acaba, bu temizliğin tesadüfün işi olması hiç mümkün müdür? Aklını kaybetmeyen birisi, bu hikmetli temizliği sebeplerden veya tabiatın kendisinden bilebilir mi?

İşte ey Allah'ı inkâra yeltenen kişi! Aklını başına al, eğer koca kâinatın sesini işitemiyorsan, gel tek bir yaprağın sözlerini dinle, bak ne diyor! Diyor ki: “Bana bak, bendeki temizliği gör! Bak şu sokaktaki evlerin pencerelerine... Nasıl da bir-iki hafta temizlenmeyince her tarafları tozlanıyor ve kirleniyor. Ama bende ve diğer yaprak kardeşlerimde böyle bir toz ve kir göremezsin. Acaba bizdeki bu temizliği hiç fark etmiyor musun? Bizim bu temizliğimiz hiç mi dikkatini çekmiyor? Acaba hiç düşünmüyor musun, bizleri kim temizliyor?”

DELİL 18: FİİLLERDEKİ MÜKEMMELLİK DELİLİ

Şu âlemde gözükten fiillerdeki mükemmellik, bu fiillerin cansız ve şuuruz sebeplerden çıkma ihtimalini reddeder. Zira bu fiillerde öyle bir mükemmellik vardır ki, değil cansız ve şuuruz sebepler, mahlukatın en akıllısı olan insan bile bu fiilleri yapmaktan âcizdir. Hatta birçoğunu anlamaktan bile âciz...

Bu meseleyi daha net kavrayabilmek için üç misal vereceğiz ve bu misaller üzerinde "fiillerdeki mükemmellik" delilini tefekkür edeceğiz:

İnsanın en basit zannedilen fiillerinden biri de yutma işlemidir. İsterseniz gelin bu işlemin nasıl cereyan ettiğine bir bakalım:

Yutma esnasında küçük dil ve yumuşak damak yukarı doğru kalkarak burun boşluğuna giden yolu kapatırlar. Nefes alıp verme ise refleks olarak durur. Aynı anda gırtlakta bulunan ikinci bir yapı da akciğere giden nefes borusunu kapatır. Bu yapılar lokmanın yemek borusuna girmesinden sonra tekrar eski hâllerine dönerler. Hâlbuki bizim bu olayların hiçbirinden haberimiz olmaz. Yutma işlemi bu kadarla da bitmez. Asıl zor olan bölüm bundan sonradır. Ağızda kalan ve un gibi dağılan besin maddelerini yutmak fevkalade güçtür.

Bu güçlüğü önlemek için ilk önce parçacıkların birleştirilmesi ve belirli büyüklüklerde kaygan lokmalar hâline getirilmesi gerekir. Dilimizin altına yerleştirilmiş olan tükürük bezleri ürettikleri salgıyı ağza akıtırlar. Tükürük bezlerinin en küçükleri olan 2-3 gr ağırlığındaki dilaltı tükürük bezleri, koyu kıvamlı mukoz bir sıvı salgılar. İşte bu sıvı parçalanmış besin maddelerini birbirine yapıştırarak bir lokma hâline getirir. Daha sonra lokmanın etrafı da sarılarak kayganlaştırılır. Yutulması gayet kolaylaşan bu lokmayı yutma işleminin başlatılması ise bize kalan tek görevdir.

Düşünün bir kere, insan en basit bir fiili olan yutma işleminin bile yüz cüzünden sadece birine sahip. O da yutmaya başlatmaktır. Eğer bu mükemmel fiil Cenab-ı Hakk'a isnat edilmezse:

1- Küçük dile ve yumuşak damağa, burun boşluğuna giden yolu kapatma emrini kim verdi? Biz vermedik. O hâlde kim?

2- Nefes alıp verme işi refleks olarak duruyor. Bu sistemi kim kurdu? Bu sistemi kuran zatın bizden haberdar olup bize acıması gerekir. Allah'tan başka bizi tanıyıp bize acıyan ve bu sistemi kurmaya gücü yeten kimdir?

3- Yutma işleminde nefes borusu da bir yapı tarafından kapatılır. Eğer kapatılmasa ve lokma nefes borusuna kaçsa bu ölümle sonuçlanabilir. Bu önlemi bizler için kim aldı?

4- Tükürük bezlerini dilimizin altına kim yerleştirdi?

5- Eğer bu işi yapan, dilin kendisi ise, dil bu besinleri birbirine yapıştıracak salgıyı üretmeyi kimden öğrendi?

6- İnsan, fiillerine sahip çıkarak:"Ben bunları kendi irademle yapıyorum." diyemez. Zira en basit fiillerinden biri olan yutma işleminden bile habersizdir. O hâlde vücut makinesini haberimiz olmadan bizim için mükemmel bir şekilde çalıştıran ve bu hikmetli faaliyetleri ona yaptıran kim?

Görüldüğü gibi, yutma gibi basit bir fiil bile Cenab-ı Hakk'a isnat edilmeden izah edilemiyor. Nerede kaldı ki diğer fiiller izah edilebilsin...

Şimdi de ikinci misalimize geçelim ve hücre zarında cereyan eden hikmetli bir faaliyete bakalım:

Bitkilerin mineral maddeleri seçerek aldıkları pek çok deneyle ispat edilmiştir. Bitkinin seçme faaliyeti için hücre zarı ve çeperi, özel bir yapıya sahip kılınmıştır. Bu yapı ihtiyaç duyulan maddelerin içeriye girmesine izin verirken, zararlı ve ihtiyaç harici maddelerin içeriye girmesine müsaade etmemektedir.

Bir stadyumdan içeriye girmek için kapıya yüklenen insanlar misali, maddeler de bitkiye girmek için öylece yüklenirler; ama içeriye giriş için hücre zarına bir bilet göstermeleri ve izin almaları gerekir. Eğer mineraller gelişigüzel bitkiye girseler ve gelişigüzel çıksalardı, bu bitkinin ölümü olurdu.

Her tür bitki kendi yapısına göre, ihtiyacı olan maddeleri seçip alacak özellikte yaratılmıştır. Bitkinin değişik safhalarda, değişik mevsimlerde ve değişik muhitlerde mineral seçiminin değiştiğini de unutmayalım!

Şimdi, bizimle hücre zarı arasında bir kıyas yapacağız: Biz, mahlukatın en akıllılarıyız. Akıl bizde, ilim bizde, irfan bizde yine de günlük besin ihtiyacımızın ne olduğunu, bu ihtiyacımızı en mükemmel şekilde hangi besinlerden karşılayacağımızı ve ne nispetle almamız gerektiğini bilmiyoruz. Bu bilgiye sahip olabilmek için beslenme uzmanı veya doktor olmak, bunun için de yıllarca okumak gerekir. Hâlbuki hücre zarı hiç bir okula gitmemiş ve hatta onun kalem ve defteri bile yoktur. Ama âdeta bir beslenme uzmanı gibi çalışmakta ve vücuda lazım olan minerallerin geçişine izin verirken diğerlerini durdurmaktadır.

Şimdi soruyoruz: Acaba bu işin hakiki faili hücre zarı mı? Yoksa perde arkasında bu işleri idare eden hikmet sahibi bir zat mı var?

Şimdi de üçüncü misalimize geçelim: İnsanda 60.000 biyolojik istidat (kabiliyet) vardır. Başka bir ifadeyle insanı 60.000 rakamdan oluşan bir şifreye benzetebiliriz. Şa'cının kılından göz rengine kadar her şey bu şifrelerde yazılıdır. Bu 60.000 şifrenin 30.000'i anne hücresinde mevcuttur. Fakat şifreler 4, 45, 143, 34657.... gibi karışık olarak bulunur. Eksik olan rakamlar ise baba hücresiyle tamamlanır. Ancak babada 250 milyon meni hücresi vardır. Anne hücresi bu 250 milyon meni hücresinden kendinde eksik olan numaraları taşıyan hücreyi bulmalı ve bunu çok kısa bir zamanda yapmalıdır. Çünkü hayatı o kadar uzun değildir. İsterseniz biraz daha açalım:

Size 1 ile 60.000 arasındaki muhtelif rakamlardan 30.000 tanesi bulunan bir kart verseler ve önünüze 250 milyon torba koysalar ve deseler ki: "Elinizde bulunan karttaki eksik rakamlar, bu torbalardan birindeki rakamlarla tamamlanacak. Torbaları teker teker kontrol ederek eksik kartınızı tamamlayacak olan torbayı bulun."

Acaba böyle bir şeyi yapabilir miydik? Ya da yapsak kaç senede yapardık?

Hâlbuki bir yumurta hücresi ise bunu bir kaç saatte yapıyor ve neticesinde aşılama meydana gelerek bir canlı oluşuyor. Acaba bu mucizevî fiile Allah'tan başka bir fail gösterilebilir mi? Ya da Allah inkâr edilirse bu icraat ne ile izah edilebilir?

Bizler bu delilde, fiillerdeki mükemmelliğin Cenab-ı Hakk'ın varlığını ispat ettiğini işledik. Bunun için de sadece basit üç misal verdik. Bu üç basit misal bile ispat etti ki: Bu mükemmel fiiller eğer Allah'a isnat edilmezse izah edilemez ve bu fiilleri Allah'tan başka da kimse yapamaz. Şimdi sizler, şu kâinatta icra edilen diğer fiilleri bu üç fiile kıyas edin ve sonra şu sorunun cevabını düşünün:

Allah'tan başka kimin haddi vardır ki bu hikmetli fiillere faillik iddia edebilsin ve bu mükemmel fiillere fail olabilsin.

DELİL 19: YARATILIŞTAKİ MANA DELİLİ

Elimize bir hokka mürekkep alsak ve boş bir kâğıdın üzerine döksek, asla manalı bir sayfa vücuda gelmez. O hâlde diyebiliriz ki: Sayfadaki mana, mürekkebi kâtiplik ve faillik makamından tart eder ve kovar. Zira sayfadaki mana, kâtibinin ve failinin irade sahibi, kudret sahibi ve ilim sahibi olduğunu gösterir. Bu sıfatlar ise mürekkepte yoktur, öyleyse sayfaya kâtip olamaz. Bütün dünya toplansa sayfadaki, mana ifade eden kelime ve cümlelerin mürekkebin tesadüfen dökülmesi sonucunda oluştuğuna bizi ikna edemez.

Kâinat dahi böyle manalı bir kitap değil midir? Bu manalı kitabın mürekkep hükmündeki iradesiz, kudretsiz ve ilimsiz sebeplerden meydana geldiğine nasıl itikat edilebilir? Ve böyle itikad edenlere akıllı denilir mi?

Şu misalle de bu hakikate bakabiliriz:

Bir maymunu daktilonun karşısına oturtalım. Maymun daktilonun tuşlarına rast gele dokunsun. Acaba böyle rast gele yapılan hamleler neticesinde anlamlı bir kelimenin oluşması mümkün müdür?

Ya anlamlı bir cümlenin oluşması?

Ya da anlamlı bir sayfanın oluşması?

Peki, anlamlı bir kitabın oluşması ihtimal dâhilinde midir?

Hem de öyle bir kitap ki, bir sayfasında bir kitap kadar; bir satırında bir sahife kadar; bir kelimesinde bir satır kadar mana var ve o kitabın bir noktası bütün kitabın manasını kendinde toplamış...

Böyle mucizane bir kitabın gelişigüzel tuşlara basmakla vücuda gelmesi hiç mümkün müdür? Elbette hayır!

Acaba kâinat da böyle mükemmel bir kitap değil midir?

Dünya o kitabın bir bölümü; denizler, dağlar, karalar o kitabın bir sayfası; her nev, mesela bir ağaç nevi o kitabın bir satırı; o nevin bir ferdi, mesela bir incir ağacı o kitabın bir kelimesi; o incir ağacının çekirdeği ise o kitabın bir noktasıdır. Bu öyle bir noktadır ki, o koca incir ağacı bu noktada yazılmıştır. Hatta bu çekirdek, kâinat kitabında yazılmış olan esma-i ilahiyeyi kendinde gösteren küçük bir noktadır.

Acaba böyle bir kitabın, misalimizdeki maymun hükmünde olan; akılsız, kör, cansız ve şuursuz sebeplerden meydana gelmesi hiç mümkün müdür? Hayır, asla!

Şimdi de dilerseniz hakiki bir kütüphaneye bakalım. Hücredeki kütüphane!

Her bir hücrede binlerce DNA molekülleri vardır. Göz renginden tutun parmak izine, insanın sesinden saç yapısına kadar bütün bilgiler bu DNA'larda kodlanmıştır.

Bir tek hücrede bulunan DNA molekülleri, her biri 20.000 sayfayı ihtiva eden 46 ciltlik dev bir ansiklopediye benzer ve bu kadar bilgiyi ihtiva eder. İnsan da ise yaklaşık 60 trilyon hücre vardır.

Dünyanın en büyük ansiklopedisi olan Ana Britanica'nın 40.000 sayfa olduğu düşünülürse, bir tek DNA'nın taşıdığı bilginin büyüklüğü daha iyi anlaşılmış olur.

Dünyanın en büyük ansiklopedisindeki bilgilerden yirmi beş kat daha fazla bilgi, mikroskopla yüzlerce defa büyütüldükten sonra ancak görülebilen bir hücredeki DNA'lara yerleştirilmiş.

Acaba böyle harikulade bir işin tesadüf eseri olması mümkün müdür?

Acaba bütün dünya toplansa Ana Britanica ansiklopedisinin tesadüfler sonucu meydana geldiğine bizi inandırabilirler mi? Elbette inandıramazlar!

Peki, mezkûr ansiklopediden yüzler defa daha mükemmel olan DNA ansiklopedisinin sebeplerden ya da tesadüfler neticesinde meydana geldiğine nasıl inanabiliriz?

Ey Allah'ın varlığını kabul etmeyen kişi! Dinle bak, hücre ne söylüyor: "Bende dünyanın en büyük ansiklopedisinden kat kat fazla bilgi var. Eğer yaratıcı olarak iddia ettiğin sebeplerde veya tabiatta, bu bilgileri kodlayabilecek bir bilgi, bir hüner ve bir kudret varsa gelsinler kodlasınlar.

Ayrıca, bir şehir sistemi içinde aksatmadan yürüttüğüm görevleri bana yaptırabilecek, diğer hücrelerle münasebetlerimi ayarlayabilecek bir güçleri varsa gelsinler göstersonlar. Mesela, kardeşim olan bir lenfosit hücresine değişik 30 bin hücreyi tanıyabilecek hafızayı verebilirlerse, akyuvarları bana hücum eden düşmanlara karşı beni korumak için gönderebilirlerse, alyuvarları birer erzak memuru gibi çalıştırabilirlerse çalıştırsınlar görelim. Sonra beni yarattıklarını iddia etsinler!"

Şu bilgiyi de ilave etmek istiyoruz: Bir insan vücudundaki DNA molekülleri katlanma yoluyla küçücük hücreler içine sığdırılmıştır. Bir insan hücresindeki toplam DNA ipliğinin uzunluğu 2 metredir. Eğer bütün hücrelerimizdeki DNA'ları çözerek uzunlamasına arka arkaya dizsek, toplam 120 milyar kilometre eder ki bu mesafe Dünya ile Güneş arasındaki mesafenin 800 katıdır. Dünya ile Güneş arasındaki mesafenin 150 milyon km olduğunu unutmayın!

Bunlar tesadüf sonucu olabilir mi? Bir hücredeki DNA bile tesadüf ile izah edilemezken insanın tesadüfün oyuncağı olduğunu kabul eden kör fikre yazıklar olsun!

DELİL 20: AZALAR DELİLİ

İnsandan tutun hayvanlara kadar her bir varlığa hayatlarını idame ettirebilmek için gerekli olan azalar mükemmel bir şekilde verilmiştir. Bu azaların yaratıcısı olarak -hâşâ- Allah-u Teâlâ kabul edilmezse, şu sorulara mantıklı cevaplar bulunmak zorunda kalınır:

1- İnsanın vücudunda el, ayak, kalp gibi birçok azalar vardır. Eğer bu azaları atomlar yapıyorsa; nasıl olur da kendilerinden dahi haberi olmayan atomlar el, ayak, kalp gibi son derece muazzam olan bu azaları yapabilirler?

2- Nasıl olur da dünya şartlarından haberdar olmayan atomlar, dünya şartlarına uygun olan organları yaparlar? Hiç Güneş görmemiş göz zerreleri Güneş'i görecektir göz; hiç ses duymamış kulak zerreleri sesi işitebilecek kulağı; hiç yiyecek tatmamış dil zerreleri tat alan dili; hiçbir koku koklamamış burun zerreleri her kokuyu fark edebilecek burnu nasıl yapıyorlar? Diğer azalar için de aynı sorumuz geçerlidir.

3- Zerrelerin kalıbı yoktur. Buna rağmen organları bir kalıptan çıkmış gibi yapıyorlar. Bu nasıl olur?

4- Organlara en uygun yerleri nasıl belirliyorlar ve bu organları vücuttaki en uygun yerlerine nasıl yerleştiriyorlar?

5- Organların sayısını nasıl belirliyorlar?

Herhâlde bu zerreler İbn-i Sina kadar zeki! Gerçi bin İbni Sina olsa yine de bu işleri yapamazdı. Peki, atomlar bu işleri nasıl yapıyorlar?

Ayrıca şunu da gözden kaçırmayalım: İnsanın bir yaşındaki elbisesi, beş yaşında; beş yaşındaki elbisesi, on yaşında ve on yaşındaki elbisesi de yirmi yaşında kendisine olmaz. Yani insan büyüdükçe elbiseler küçülür.

Fakat insanın büyüdükçe küçülmeyen bir elbisesi vardır ki o da vücut elbisesidir. Acaba vücut büyüdükçe vücut elbisesini büyüten, şişmanladıkça genişleten, zayıfladıkça küçülten, ne dar ne de geniş bir şekilde diken terzi kimdir?

Aynı soruyu hayvanlara ve ağaçlara tatbik edebilirsiniz. Bunca hayvan ve bitkiye elbiseler dikip sahipleri büyüdükçe elbiselerini büyüten zat kimdir?

Daha azaların oluşumunu izah edemezken bir de karşımıza elbiseler çıktı. Acaba her mahluka en mükemmel azaları veren ve onlar için en kullanışlı elbiseleri diken Allah'tan başka kim olabilir? Âlemi bir kenara bırakarak sadece bir tek sineği düşünün: Acaba bütün insanlar toplansa sadece bir tek sineğe kanat takabilir ve o vücuda en uygun elbiseyi dikebilir mi?

DELİL 21: TABİATIN ÂCZİ DELİLİ

Allah'ı inkâr eden bir kimseyi ilzam etmek için bir yol da, tabiatın ve sebeplerin eşyayı icat edemeyeceğini ispat etmektir. Tabiatın eşyanın icadında fail olamayacağı ispat edildikten sonra Allah'ın varlığı mecburen kabul edilecektir. Tabiatın fail olamayacağını ispat için şu üç soruyu kâfire sorabilirsiniz:

- 1- Sanatkâr sanatını bilir mi, bilmez mi?
- 2- Bir sanatkâr kendinden daha mükemmel bir eseri yapabilir mi?
- 3- Sanatkâr ve sanat aynı şey midir? Yoksa ayrı şey midir?

Herhâlde bu sorulara şöyle cevap vermiştir:

Elbette sanatkâr sanatını bilir. Yani masayı yapan marangoz masayı; resmi çizen ressam da resmi bilir ve öyle yapar.

Bir sanatkâr ise asla kendinden daha mükemmelini yapamaz. Ne kadar mükemmel bir bilgisayar da yapsa, bu kendi beynine kıyasla son derece ilkeldir ya da ne kadar da mükemmel bir ev yapsa, bu kendi vücut evine kıyasla son derece sanatsızdır.

Sanatkâr ve sanatın aynı mı yoksa ayrı mı olduğuna gelince, elbette ayrıdır. Marangoz masadan farklı, ressam resimden ayrıdır

Bu cevaplar ile şu kaideleri sıralayabiliriz:

- 1- Sanatkâr sanatını bilir.
- 2- Bir sanatkâr kendinden daha mükemmelini yapamaz.
- 3- Sanatkâr ve sanat farklı şeylerdir.

O hâlde ey Allah'ı inkar eden kişi dinle! Sen Cenab-ı Hakk'ı inkâr etmek ile tabiatı ve sebepleri eşyaya sanatkâr yapıyorsun. Ama biraz evvel dedin ki: "Sanatkâr sanatını bilmeli." Hâlbuki sanatkâr olarak kabul ettiğin su, güneş, toprak, hava ve diğer sebepler bırak eşyayı tanımayı kendilerinden bile haberleri yoktur. O hâlde şu sanatlı eserleri nasıl yaratacaklar? Unutma, "sanatkârın sanatını bilmesi" kaidelerini sen de kabul etmiştin.

Hem "Bir sanatkâr kendinden daha mükemmelini yapamaz." demiştin. Hâlbuki bir sinek bile şu sebeplerden daha sanatlı ve mükemmeldir. Bir de başını kaldırıp şu âleme baksan, şu sanat mucizelerinin, basit, sanatsız ve şuursuz olan sebeplerden oluştuğunu nasıl iddia edebilirsin!

Hem sanatkâr ile sanat ayrı şeylerdi. Hâlbuki sen sebepleri fail yapmakla sanat ve sanatkârın aynı olduğunu iddia ediyorsun. "Tabiat nedir?" dediğimizde, bize şu dünyayı gösteriyorsun, daha sonra "Bunları kim yarattı?" dediğimizde yine o dünyanın içindeki sebepleri söylüyorsun. Bu şekilde âlemi hem sanat hem de sanatkâr yapıyorsun. İşte senin fikrin bu kadar batıldır. Sana inananların da aklı yoktur!

Tabiatın fail olamayacağını ispat için şu yolu da takip edebilirsiniz. Kâfire sırasıyla şu soruları sorun ve cevaplarını alın:

– Dağları kim yarattı?	– Tabiat.
– Denizleri kim yarattı?	– Tabiat.
– Ağaçları kim yarattı?	– Tabiat.
– Yıldızları kim yarattı?	– Tabiat...

Bu şekilde eşyaları teker teker sayın ve onları kimin yarattığını sorun. Onlar hepsine "tabiat" cevabını vereceklerdir. Daha sonra ise tabiatın ne olduğunu soracağız. Onlar tabiat olarak bize, biraz evvel saydığımız eşyaları göstererek "Tabiat bunlardır." diyeceklerdir.

Biz ise şöyle söyleyerek onları ilzam edeceğiz. Biz biraz evvel "Bu eşyaları kim yarattı?" dediğimiz de siz "tabiat" dediniz. Şimdi ise tabiat olarak aynı eşyaları gösteriyorsunuz. Bu durumda hem bu eşyalar tabiat oluyor, hem de tabiat tarafından yaratılıyor. Hâlbuki bir şeyin hem yaratıcı hem de yaratılan olması mümkün değildir. Siz ise bu eşyaları hem yaratılan hem de yaratıcı yaptınız. Yok, eğer tabiat ile bu eşyalardan başkasını kastediyorsanız biz ona tabiat değil "Allah" diyoruz. Siz de Allah deyin ve kurtulun!

Delil 22- Bütün bilinmeden parça yaratılamaz

Yaratılan varlıkların planları çok önceden yapılmış ve her bir mahluk o plana göre yaratılmıştır. O mahlukun her bir aza ve uzvu ise, bütün düşünülerek o vücudu tamamlayacak bir şekilde icat edilmiştir. Bu delili şu misal ile daha iyi anlayabiliriz:

Farzı muhal olarak hayat için lüzumlu olan maddelerin kendi kendine her nasılsa ortaya çıkıvermiş olduğunu kabul etsek, mesele halledilmiş ve şu birbirinden güzel eserlerin yaratılış sırrı çözülmüş olur mu?

Farz edelim ki, bir buzdolabını teşkil edecek parçalar bir mühendisin müdahalesi olmaksızın kendi kendine meydana gelmiş olsun. Bu buzdolabı parçalarından bir buzdolabı çıkarmak için yine bir ustaya ihtiyaç yok mudur? Kaldı ki, buzdolabını teşkil edecek parçaların ortaya çıkışı sırasında buzdolabının bir bütün olarak göz önünde tutulması gerekir. İmal edilecek her bir parça, bir diğerine ahenk teşkil edecek, diğerine yardım edecek ve birbirinin fonksiyonunu aksatmayacak şekilde yapılmalıdır. Buzdolabı kapağının yerine bir otomobil direksiyonu, başka bir parçasının yerine radyo hoparlörü, başka bir parçasının yerine çamaşır makinesinin santrifüjü konulsa ortaya hiçbir şey çıkmaz.

En basit bir canlının vücudu ise buzdolabının yapısından çok daha karmaşıktır. En küçük bir parçanın maksada uygun ve işe yarar bir şekilde inşa edilebilmesi için vücudun bütünü göz önüne almak gerekir.

Mesela en basit bir canlı olan sineği ele alalım: Farzı muhal sineğin kanadının, gözlerinin, ayaklarının ve diğer azalarının tesadüfen oluştuğunu kabul edelim; ama yine de o parçaları bir araya getirecek bir ustaya ihtiyaç vardır.

Hem parçaların ortaya çıkışında da bütün bilinmeli ve ona göre parça yaratılmalıdır. Bir sineğe kartal kanadı takamazsınız, tavuğun ayağını yerleştiremezsiniz.

O hâlde diyebiliriz ki: Maddenin tesadüfen ortaya çıktığını ispat etmeğe çalışmak Allah'ı inkâr etmek için kâfi değildir. Parçalardan bütünü yaratmak için yine bir ustaya ihtiyaç vardır.

DELİL 23: VAZİFE GÖRME DELİLİ

Şu âlemdeki her bir varlık, umumi intizamın muhafazası için bir vazife görüyor ve onun için çalışıyor. Âdeta her bir varlığın her şeyi görebilecek bir gözü ve diğerinin sesini işitebilecek bir kulağı vardır. Bu meseleyi dilererseniz bir misal ile anlamaya çalışalım:

Atmosfer yerden 1000 km yüksekte, muhtelif gazlardan teşekkül etmiş ve taştan daha sert bir gaz okyanusudur. Birçok vazifelerinden birisi de hayat sahibi mahlukata zararlı olabilecek ışınları kesmek ve Dünya'ya göndermemektir. Bu hikmetli fiilin faili olarak cansız gazları kabul ettiğimizde aşağıdaki batıl fikirleri de kabul etmemiz lazım gelecektir:

1- Atmosferin, Güneş'in hangi ışınlarının zararlı olduğunu bilebilmesi için evvela hayat sahiplerinin vücut yapısını bilmesi gerekir. Öyle ya, vücut sahiplerini bilmeli ki neyin onlara zararlı ve neyin menfaatli olduğunu tefrik edebilsin. Bu ise bir ilm-i muhit (her tarafı kuşatmış bir ilmin) sahibi olmak ile mümkündür.

2- Sadece hayat sahiplerini bilmesi de kâfi gelmez. Ayrıca Güneş'in ışınlarını da tanıyabilmesi lazımdır. Zira zararlıyı zararsızdan ayırt etmek ve ihtiyaca göre belli bir ölçüde göndermek ancak o ışınları tanımakla olur. Bunun için ise türlü türlü alet ve edevatı olup hatta gelişmiş bir laboratuvarı olmalı ki zararlıyı zararsızdan ayırsın ve hangi ışının hangi ölçülerde gönderilmesinin lazım geldiğini bilsin. Bu ise atmosferin âlim, adil, hâkim ve mukaddir (takdir eden) gibi isimlerle müsemma olmasını gerektirir.

3- Haydi hayat sahiplerinin vücutlarını ilmiyle biliyor ve Güneş'in ışınlarını da aletleriyle ölçüyor. Peki ama, zararlı ışınları göndermemek, rahmet ve şefkatin eseridir. Hâlbuki o cansız ve şuursuz zerrelere böyle bir merhamet olamaz.

Demek Allah'ı inkâr etmek, ilim sahibi, hikmet sahibi ve merhamet sahibi bir atmosferin varlığını kabul etmeyi gerektirir.

Bu konu ile ilgili bir misal daha verelim:

Bir tohuma baksak göreceğiz ki, bir tohum hem çiçeği ile hem nevi ile hem de kâinat ile alakadardır. Çiçeği ile alakadardır, zira o çiçeğin bütün programı onda saklıdır.

Neviyle alakadardır. Şöyle ki: Değişik zamanlarda ekilen aynı tür çiçekler, dikilmelerindeki zaman farkına rağmen aynı gün çiçek açarlar. Neden mi? Çünkü ancak bu şekilde üremeleri mümkündür. Arıların ve böceklerin kanatlarına yapışan polen tozlarının aynı türün başka ferdine taşınmasıyla aşılama olur. Eğer aynı gün çiçek açmamış olsaydı nesilleri çoktan tükenirdi.

Mevcutat ile münasebetine gelince: Her bir bitki ve çiçek atmosferdeki oksijen ve karbondioksit dengesini ayarlayacak şekilde hesap uzmanı gibi çalışmaktadır. Bütün ömür boyu oksijen üreterek o dengeyi sağlarlar. Ömür boyu karbondioksit emen o çiçekler, ölürken de oksijen vererek ölürler. Eğer atmosferdeki karbondioksit gazı çoğalır bu sefer de bütün bitkiler solunumlarını hızlandırırlar. Şimdi soralım:

1- Bir tohumun her şeyle münasebeti vardır. Acaba bu irtibatları kim kurmuştur?

2- Çiçekler farklı günlerde ekilse dahi aşılama için aynı gün çiçek açıyorlar. Acaba çiçekler nasıl haberleşiyor? Tohumdan çıkma gününü nasıl kararlaştırıyorlar? Sonra ekilen tohum nasıl büyümesini hızlandırarak kendini o güne yetiştiriyor?

3- Çiçekler ve ağaçlar atmosferdeki oksijen ve karbondioksit dengesini sağlamak için hummalı bir şekilde çalışırlar. Acaba şuursuz olan bu bitkiler bir kimya mühendisi gibi nasıl çalışıyorlar? Hangi aletler ile ölçüm yapıyorlar? Hayatın devamı onlar için niçin bu kadar önemli?

Şimdi, diğer varlıkları bu misallere kıyas edin ve o varlıkların âlemdeki diğer eşyalar ile olan irtibatlarını ve umumi nizamı muhafaza için nasıl çalıştıklarını düşünün. Daha sonra da şu sorunun cevabını verin: Her bir eşyanın diğer mevcutlarla münasebetleri ve onlara karşı vazifeleri vardır. Ayrıca her bir mahluk umumi nizamın muhafazası için de çalışmaktadır. Acaba hiç mümkün müdür ki, bu münasebetleri bu cansız ve şuursuz varlıklar kendi kendilerine kurmuş olsun ve yine kendi başlarına âlemdeki bu nizamın devamı için birer vazife üstlensin? Aklını kaybetmeyen birisi bu şıkkı hiç kabul edebilir mi?

DELİL 24: HEM HÂKİM HEM MAHKÛM OLUNAMAMASI DELİLİ

Allah'ın varlığına iman edilmez ve -hâşâ- Allah inkâr edilirse her bir zerrenin hem hâkim hem de mahkûm olduğu kabul edilmek zorunda kalınır. Hâkimlik ve mahkûmluğun bir zatta bulunması ise mümkün değildir. Şöyle ki:

Nasıl ki bir binayı meydana getiren taşlar bir ustaya isnat edilmez ve kendiliğinden oluştuğuna itikat edilirse, her bir taşın hem hâkim hem de mahkûm olduğu kabul edilir. Hâkimdir, çünkü bir araya gelerek bir bina yapmaya karar vermişlerdir. Hem de mahkûmdur, çünkü bu kararlarından vazgeçip binayı terk edemezler.

Aynen bunu gibi, -eğer bu vücudu Cenab-ı Hak değil de atomlar yaratmışsa- vücuttaki zerreler bu kusursuz organları meydana getirmek için bir araya gelmişler ve bu organları yapmaya karar vererek hâkim ve kanun koyucu vasfını kazanmışlardır.

Evet, bir araya gelmişler ve mesela kalbi yapmaya karar vermişlerdir. Bu karar bir hükümdür, bu kararı veren hâkim olur. Daha sonra da koydukları bu kanuna itaat ederek kendilerini mahkûm etmişlerdir. Zira hiçbir zerre meydana getirdiği organı terk edememektedir. Bu da bir mahkûmiyettir.

Başka bir bakışla: Bir atom diğer atomları emrine itaat ettirip hâkim olmuş. Hem de başka atomların emri altına girerek mahkûm olmuştur.

Hâlbuki hâkimiyet ve mahkûmiyetin bir şahısta toplanması mümkün değildir. Dünyada hem hâkim hem de mahkûm olan kimse gözükmemiştir. O hâlde Allah'ı inkâr edebilmek için, vücuttaki sayısız hücrelerde bu iki sıfatın bulunduğunu kabul etmek gerekir? İşte küfrün içinde böyle binlerce batıl fikir bulunur.

DELİL 25: TESADÜF SAÇMALIĞI

Bu delilde âlemin tesadüfler sonucu olamayacağına dair misaller verecek ve "Kâinat tesadüfen oldu." sözünün saçmalığını ortaya koyacağız. Şöyle ki:

1. Misal: Biz Londra'dan Liverpool'a gideceğiz. Londra'dan kalktık, 'A kazasına' geldik. Önümüze çıkan iki yoldan birini seçtik. Seçimimiz isabetliymiş, 'B kazasına' vardık. Orada önümüze üç yol çıktı. Kafadan atıp üçüncü yoldan gittik. Yine doğru çıktı, 'C kazasına' vardık. Orada önümüze dört yol daha çıktı... Sonunda Liverpool'a en yakın olduğumuz noktada önümüze bin yol çıksa ve biz yine kafadan atıp 375. yolu seçsek ve Liverpool'a varsak...

Bu durum tesadüf ile izah edilebilir mi? Liverpool'a tesadüfen vardığımız kabul edilse bile, devamlı seyahat ederken önümüze çıkan binlerce yoldan her zaman doğru yolu bulmamız, her halükarda bir rehberin varlığına ve bize yol göstermesine bağlanmak zorunda kalınır.

Bir atomun hareketi de misalimizdeki bizim hareketimizden farklı değildir. Önünde gidebileceği milyarlarca yol vardır; ama o hep en iyi yolu seçer. Bir mahlukun vücut bulması, atomun milyarlarca ihtimal içinde en iyi yolu seçmesinin sonucudur. Atomun seçebileceği milyarlarca yol arasından en iyisine girmesi, ancak ve ancak bir müdebbirin emriyle ve bir tercih edicinin tercihiyle olabilir. Başka bir surette olamaz.

Ey Allah'ı inkâr eden kişi; Bir insanın, önüne çıkan yollardan birini seçerek tesadüfen Kars'a ulaşabileceğini kabul edemezken, nasıl olur da şuarsuz ve akılsız atomların milyarlarca yol içinden en uygununu seçebileceğini kabul ediyor ve mahlukların yaratılışını atomların tesadüfî seçimlerine bağlıyorsun. Bunu kabul edene hiç akıllı denilebilir mi?

2. Misal: Art arda altı kez atılan bir zarın ilk önce 1, sonra 2, sonra 3, sonra 4, sonra 5 ve daha sonra da 6 gelmesi olasılığı $(1/6)^6$ yani 46.656 ihtimalde 1'dir. İnsanın kulak kemiklerinin sayısı ise altıdır. Bu altı kemiğin tesadüfen ortaya çıktığı kabul edilse bile, bu kemiklerin şu andaki mevcut sıralarıyla dizilme ihtimali 46.656'da 1 ihtimaldir. Bu sadece bir insandaki kulak kemiklerinin tesadüfen dizilme ihtimalidir. Bir de bu dizilişin şu anda yeryüzünde bulunan 7 milyar insanda aynı şekilde olduğu düşünülür ve bütün insanların aynı şekle sahip olmalarının ihtimalini bulmak istersek, 46.656 rakamını 7 milyar ile çarpacağız. İşte eğer sonucu telaffuz edebilirsiniz, bu kadar ihtimalde bir ihtimaldir. Allah'ı inkâr eden neyi kabul etmek zorunda olduğuna bir baksın ve bundan utansın!

3. Misal: Yine elimize bir zar alıp attığımızda o zarın 4 gelme ihtimali altıda birdir. İki zarı aynı anda atsak, ikisinin de 4 gelme ihtimali 36'da birdir. İki zarı iki defa atıp her ikisinde de iki zarın 4 gelme ihtimali ise 1.296'da birdir. Dört defa peş peşe attığımızda her iki zarın da her defasında 4 gelme ihtimali ise 1.679.616'da birdir.

Acaba iki zarın dört defa peş peşe 4 gelme ihtimali 1.679.616'da bir ise, bir insanın vücudunda bulunan 206 kemiğin birbirine uygun olarak gelme ihtimali acaba kaçta kaçtır? Yani şunu düşünelim: Faraza bütün kemiklerim tesadüfen yaratıldığını düşünüyoruz. Bizler bu kemikleri aldık ve bir torbaya koyduk. Her defasında bir kemik çekeceğiz ve iskeletimizin dizilişini oluşturmaya çalışacağız. Yanlış bir kemik çektiğimizde, o ana kadar çektiğimiz doğru kemikleri tekrar torbaya koyup baştan başlayacağız.

Acaba 206 kemiği doğru olarak çekebilme ihtimalimiz kaçta kaçtır? Trilyonlarla ifade edilemeyecek kadar çok... Ve şunu unutmayın, biz bu hesabı kemiklerin tesadüfen yaratıldığını kabul ederek yaptık. Bir de kemiklerin tesadüfen yaratılmasını hesaplamaya kalksak... Bir de bunu bir insanda değil -madem yaratılan her insan aynı kemik yapısına sahip- bütün insanlarda yapsak... Ve buna bir de diğer hayvanları eklessek... Acaba böyle bir ihtimal hesaplanabilir ve rakamlarla ifade edilebilir mi? İşte ey Allah'ı inkâr eden kişi! Allah'ı inkâr etmek ile nasıl bir ihtimalin vukuunu kabul etmek zorunda kalıyorsun buna bir bak ve aklını tamamen kaybetmemişsen bundan dön!

4. Misal: Şimdi Ayasofya Camisi'nin tabiat olayları tarafından kendi kendine, mimarı olmadan yapıldığını düşünelim. Bu nasıl olabilir? Kuzeyden esen rüzgâr 10,7 ton su getirir, buraya döker. Güneydoğudan esen rüzgâr 4,3 ton kadar demir getirir. Batıdan esen rüzgâr 11,5 ton kireç, doğudan esen rüzgâr 2,37 ton tuğla... Diğer bir taraftan esen rüzgâr ise tuğlaları dizer. Başka bir rüzgâr çimentoyu yerleştirir ve böylece Ayasofya Camii meydana gelir. Yine bir rüzgâr tarladaki dikenleri toplar. Bunlar, koyunlar üzerlerinden geçerken tüylerini koparıp halı dokurlar ve halı caminin içine düşer. Diğer bir rüzgâr, oduncular yemek yerken baltalarını alıp ağaçları keser ve bir marangozhaneden geçerken uygunca doğrar. Kazara çiviler bunun üzerine gelir, çekiçler çarpar ve minber caminin içine kendiliğinden düşer... Herhâlde Ayasofya Camisi'nin ustasını inkâr edip camiye tesadüfe havale ettiğimizde bundan daha mantıklı bir açıklama olamaz.

Şimdi cami ile hücremizi mukayese edelim: Bu cami 1200 metrekare, bizim hücremiz ise 5-10 mikron. Bu camiye 5-10 çeşit malzeme, bizim hücremize ise 30.000 çeşit bileşim lazım. Bu camiye lazım olan maddeler kilolar, tonlarla ifade ediliyor; hücrede ise maddeler mikrogram ile ifade edilecek kadar hassas, zerre kadar değişme olsa hücre bozulur.

Şimdi soruyoruz Ey Allah'ı inkâr eden kişi! Caminin kendi kendine meydana gelmesini kabul edemezken ve buna gülerken, bundan daha acayip bir muhal olan bir hücrenin kendi kendine oluşabileceğine nasıl imkân veriyorsun?

5. Misal: Bir maymunu daktilonun karşısına oturtalım. Maymun daktilonun tuşlarına rastgele dokunsun, böyle rastgele yapılan hamleler neticesinde anlamlı bir kelimenin oluşması mümkün müdür? Ya anlamlı bir cümlenin oluşması? Ya da anlamlı bir sayfanın? Peki, anlamlı bir kitabın oluşması ihtimal dâhilinde midir? Elbette hayır! Böyle bir maymunu daktilo başına oturtsak, 'A' harfini yazma ihtimali 29'da 1'dir. "AT" yazma ihtimali ise $(1/29)^2$, yani 841'de 1'dir. Mesela 7 harfli "TESADÜF" yazma ihtimali $(1/29)^7$ yani 17.249.876.309'de 1'dir. Bu ise zaman bakımından da imkânsızdır.

Acaba insan ve diğer canlılar, altı harfli bir kelimedenden daha mükemmel değil midir? Canlıları bir kenara bırakarak tek bir DNA'ya baksak, bir DNA molekülünde yaklaşık olarak 3.5 milyar nükleotid, yani 3.5 milyar harf bulunur. Altı harften oluşan bir kelimenin tesadüfen oluşma ihtimali $17.249.876.309'$ de 1 ise acaba bir tek DNA'daki 3.5 milyar harfin tesadüfen oluşma ihtimali nedir?

6. Misal: Dünya üzerindeki bütün elverişli atomları kullanmak şartıyla, dünyanın yaratılışından bu yana kadar geçen zaman içinde bir tek proteini tesadüfen elde edebilme ihtimali $1/10^{161}$ dir. Yani 10 rakamını 161 defa kendisiyle çarpın ya da 10 rakamının sağına 161 tane sıfır koyun. İşte bir proteinin tesadüfen oluşma ihtimali, bu kadar ihtimalden sadece bir ihtimaldir.

Fakat iş bu kadarla da bitmiyor. Zira en küçük bir canlı için 238 protein daha gerekmektedir. Bu kadar proteinin tesadüfen oluşma ihtimalini telaffuz etmek isterseniz, trilyon kelimesini 9.975 defa tekrarlamamız gerekir ki bu yaklaşık iki saatinizi alır, sonra çıkan rakamı 10 ile çarpınız. İşte bir canlıdaki proteinlerin tesadüfen oluşması ihtimali bu kadar ihtimalden bir ihtimaldir.

Hâl böyleyken, kâinatın tesadüfler sonucu meydana geldiğini iddia edenin aklından şüphe edilmez mi?

Allah'ın varlığına dair delillerin işlendiği "Ateizmi yıkan gerçekler" isimli eseri burada tamamlıyoruz. Ancak sakın zannedilmesin ki, Allah'ın varlığına ait deliller sadece yirmi beş tanedir. Hayır asla! Allah'ın varlığına ait daha birçok delil vardır. Bazıları şunlardır:

Vicdan delili, nübüvvet (peygamberlik delili), Kur'an delili, ehl-i ihtisasın ittifakları delili, mevt (ölüm) delili, ibadet delili, ziynetler delili, mümaselet (birbirine benzeme) delili, tesanüt (birbirine dayanma) delili, inayet delili, rahmet delili, tasarruf delili, tahvil (halden hale girme) delili, zaaf delili, cehl (cehalet) delili, hâkimiyet delili, icatta kolaylık delili, azamet delili, güzellik delili, infial delili ve daha bunlar gibi onlarca delil...